PART TWO
DRAUGAS
Saturday, January 28, 1961

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS
DRAUGAS
Šeštadienis, 1961 m. sausio 28 d.

APIE PREMIJUOTĄJĮ ROMANĄ

Autorius atsako į klausimus

Naujausia mūsų literatūros pasaulio sensacija — Aloyzas Baronas, už savo romaną "Lieptai ir bedugnės" laimėjęs "Draugo" romano premiją, kurios mecenatai yra Morris B. Sachs ir B. Palutsis. Greit romanas bus pradėtas spausdinti, bet jau dabar, norėdami patenkinti skaitytojų smalsumą, laureatui A. Baronui davėme eilę klausimų, kuriuos čia su jo atsakymais ir spausdiname.

— Kada jus užklupo žinia apie laimėtąją premiją ir kokia buvo reakcija?

— Tą vakarą buvau LB Chicagos apygardos surengtame baliuje B. Pakšto salėje, kur skaičiau humoristinius eilėraščius. Atsitiktinai paskambinęs į namus, patyriau apie laimėjimą maždaug apie 11 val. v. Tikslesnį pranešimą sužinojau iš B. Babrausko, kuriam, negalint sugauti manęs, paskambino komisijos nariai ir su kuriais jis turėjo progos pakalbėti. Nepasakyčiau, kad labai džiaugiausi, nes laimėjimas užkrauna ir atsakomybę, premija atkreipia visų dėmesį į kūrinį, o autorius juk niekada nėra patenkintas savo veikalu.

— Pilną laiką dirbate redakcijoje, dažnai esate kviečiamas pildyti programą įvairiuose parengimuose — kaip suskubote šį premijuotąjį romaną parašyti?

— Negaliu pasakyti, kad rašymas būtų lengvas. Laiko tikrai nėra, ir norint ką nors parašyti, reikia daug ko atsižadėti. To laiko trūkumas neleidžia kūrinio parašyti taip, kaip norėtum, tačiau negalima skųstis, nes visų mūsų, tremtyj esančių, rašytojų vyrų tokia pat padėtis. Tik moterys gal laimingesnės.

— Jūsų kūriniuose žmonės visada labai žmoniški, su polėkiais, suklupimais, su veržlumu, bet tarpais ir su aistringomis ydomis? Ar ir šiuo kartu personažuose atpažįstami tie bruožai?

— Manyčiau, kad bus truputį kitokie žmonės, negu esate pratę matyti kituose kūriniuose, kadangi tie visi veikėjai yra išskirtinose sąlygose, tačiau knygoje yra įvairių nenaudėlių ir gerų žmonių, kaip ir iš viso gyvenime.

— Kiek šiame kūriny yra tikrovės atsiminimų ir kiek kūrybinės fikcijos? Ar daug yra autobiografinių bruožų? Kokias problemas šiame premijuotame romane išryškinate ir sprendžiate?

Knygą rašydamas stengiausi atsiremti į tikrovę ir, manau, jos yra daugiau negu fikcijos. Be abejo, joje yra ir autobiografijos, tačiau nedaug, nes autorius tuose įvykiuose buvo daugiau stebėtojas negu aktyvus dalyvis. Problemų jokių nesprendžiau, tėra tik sunkios kasdienybės pavaizdavimas.

— Jums tenka garbė būti dešimtojo "Draugo" romano konkurso laureatu, kas sutampa su konkurso dešimtmečio minėjimu. Kaip jūs vertinate ligšiolinius tų konkursų laimėjimus ir kokių korektyvų, naujumų norėtumėte įnešti ateityje?

— Konkursą vertinu teigiamai, nes juo atkreipiamas dėmesys į mūsų lietuviškąją knygą, kuriai sąlygos nėra geros dėl palyginti negausaus laisvajame pasaulyje esančių lietuvių skaičiaus. Nereikia norėti, kad kiekviena premijuota knyga būtų šedevras. Stebuklai nesidaro, tačiau jei per keliasdešimt metų pasitaikys keletas gerų kūrinių, tie konkursai pasiteisins. Tūkstantis dolerių yra pinigai, tačiau normaliomis sąlygomis tai galėtų būti ir honoraras, todėl daugiau ar mažiau prasikišęs kūrinys jis tos tūkstantinės yra vertas, lygiai kaip gali būti jos verti ir kiti, kurie liko nepremijuoti. Manyčiau, jog galima būtų konkursą praplėsti ta prasme, kad nebūtų apsiribojama romanu, bet literatūros vertu kūriniu, kaip tai atsiminimai arba apysaka, juo labiau, kad šiandien apibrėžti, kas yra romanas, nebėra labai lengva.

— Žinome, kad Jūs sekate lietuvių poetinę ir prozos kūrybą anapus Geležinės Uždangos. Koksai susidaro vaizdas? Vienas kitas tremties rašytojas yra atidavęs spausdinti savo kūrinius okupuotos Lietuvos leidykloms. Kaip jūs žiūrite į tokį bendradarbiavimą su okupantais?

— Lietuvos rašytojai turį puikias sąlygas, bet — išskyrus laisvę, be kurios sunku ką nors vertingesnio sukurti. Jie stengiasi nerašyti vadinamom kolūkinėm temom, tačiau gyventi reikia. Be abejo, kiekvienas autorius stengiasi prasmukti pro kompartijos liniją ir tokie kūriniai išsilaikys net ir komunizmui griuvus, kaip išsilaikė ilgiau tie kūriniai, kuriuose nebuvo garbinamas Stalinas. Talentų Lietuvoje yra, tačiau gaila, kad jiems neduodama pilnai skleistis.

Iš čia siunčiamos knygos ar rankraščiai turi pereiti per politruko rankas ir todėl manau, kad persiuntimas rankraščių jau yra to politruko pripažinimas arba susitaikymas su dabar esama Lietuvoj padėtimi. Jeigu šiaip kokią knygą jie perspausdintų iš tremtyje leidžiamų, tai jau kitas reikalas.

— Dirbdamas redakcijoje daug laiko turite pašvęsti techniškam darbui. Kaip tai atsiliepia į jūsų kūrybą?

— Manyčiau, kad lengviau rašyti namo parėjus iš fabriko negu iš raštinės. Dirbtuvėj kartais dirbdamas neatsakingą darbą gali net pagalvoti apie charakterius ir veikėjus, ir iš viso smegenys pailsi. Dirbdamas redakcijoj turi rūpintis, ir dar labai įtemptai, laikraščio tobulumu, nes tai didelė atsakomybė prieš skaitytoją.

— Kokius lietuvių ir kitų tautų autorius labiausiai mėgstate?

— Skaitau kiekvieną lietuvių rašytojų knygą, ir vienos jų labiau, kitos mažiau patinka. Blogų knygų beveik nebeišeina, kadangi kiekvienas leidėjas, prieš dėdamas kapitalą į knygą, gerai apsižiūri. Iš kitų tautų autorių, bent šiuo momentu, man labiausia patinka amerikietis Steinbeck. Iš viso amerikiečių literatūra gana plati, išleidžiama tūkstančiai gerų knygų, esu daug jų perskaitęs, nes skaitymas yra ne tik poilsis, bet ir patyrimas.

— Esate nemažai laiko pašventęs darbui su priaugančia rašytojų karta tremtyje. Kokių vilčių Jums teikia jaunieji literatūros talentai?

— Džiaugiuosi, kad galiu atsakyti teigiamai, nes talentų yra ir kiti gana gražiai pasireiškė ir tebesireiškia. Esu jau ne kartą minėjęs jų vardus ir tikiu, kad dar turėsiu progos ateityje tai padaryti.

— Ar buvo žinoma Draugo vadovybei ir jury komisijai, kad "Lieptai ir bedugnės" yra Jūsų rankraštis?

— Nemanyčiau, nes kai pralaimi, tada daug mažiau skauda, kai niekas nežino. Tam juk ir nelaimėjusių kūrinių vokus su autorių adresais degina. Pralaimėjimo baimė verčia kiekvieną autorių pasilaikyti paslaptį. Be abejo, komisijos nariai perskaitę rankraštį, galėjo ir nujausti, nes sunku stilių paslėpti, tačiau nežinau, kaip buvo, nes kaikurių komisijos narių nesu net savo gyvenime matęs.

— Kodėl parinkote tokią antraštę?

— Labai paprasta antraštė. Mes gyvenime turime perbėgti daug lieptų, kad nenukristume į prarają. Vieni perbėgam, kiti nukrintam.

— Jus matome besireiškiantį beletristikoj, poezijoj, humoristikoj ir publicistikoj. Kurią sritį laikytumėte arčiausia prie širdies?

— Manyčiau, kad geriausias žanras yra humoristika. Gana linksma forma galima pasakyti daugiausia teisybės, už kurią paliestiesiems nepatogu pykti. Tik, žinoma, reikia humoristikoj juoktis, o ne įžeidinėti.

— Kokie atgarsiai Jus pasiekė paskyrus premiją?

— Be abejo, jų buvo visokių. Manau, kad blogųjų aš negirdėjau, o tik geruosius. Įdomiausi komentarai būtų išgirsti iš komisijos, tačiau dėl tolimo kelio iš Los Angeles negalės atvažiuoti, kaip įprasta, komisijos pirmininkas. Taigi esu "apsaugotas" nuo jų patarimų ir pabarimų.

— Šiomis dienomis išėjo Jūsų knyga "Vieniši medžiai", kada ji parašyta?

— Knyga parašyta prieš trejetą metų ir vaizduoja lietuvį, buv. tremtinį, 1970 m. sugrįžusį į Lietuvą ir besistengiantį įsikurti. Kai kas teigia, kad tokios knygos sensta valandomis, tačiau tokių knygų, kur veiksmas vyksta ateityje, kitų tautų literatūroje yra labai daug. Galbūt įdomiausia, kad knygai viršelį piešė rašyt. Paulius Jurkus.

Pranas Visvydas

KAMBARYS

Daiktai gludėjo tartum lapai tvenkiny —
Pilni gilaus tylėjimo. Tiktai gale
Vidurnakčio strėlė virpėjo lango taikiny,
Ir paslaptim dalinos meldas su gėle.

Klausydami, kaip ilsis grakščios rankos,
Šventieji, sienų atvaizduos atgimę,
Stebėjo miegančių vaikų gyvybės lanką,
Spėliojo ir sapnus, ir tamprų jų likimą.

O kai mėnulio pilnatis stiklė
Tartum prinokęs obuolys pagelto,
Žiedais pavirto rytdienos laukų žaislai,
Ir kambarys nebuvo didelis ir šaltas.

ŠVIESA

Kažkaip tikiu, kad dangus būna baltas
Už emeraldo šakų porcelano inde,
Kad akiračio paukščiai plasnoja į Maltą,
Nepaliaudami niekad vylioję mane.

Ir ranka gintarinė ant palmės kamieno
Pajunta, kaip blėsta mėnulio delčia,
Kai lango mozaikoj, už žaliųjų vijoklių,
Suspindi dienos oranžinė pradžia.

Ir vis plinta laukuose šviesa begalinė,
Ir telkiasi kraujas prie žemės šiltos,
Kai džiaugsmas nekaltas, ant stiklo gimęs,
Pakvimpa aplinkui lyg vynas Bordo.

STEBUKLAS

Nevisada kalba yra kaip auksas,
Ar kaip gėlė vyliojančios spalvos,
O būna jos versmė giliausias,
Gilus kalbėjimas Sappho.

Nevisada ranka yra kaip ženklas,
Ar kaip grasinimas aršus,
Ji kartais lyg stebuklas šventas
Vien palytėjimu pagydo mus.

P. Kiaulėnas — Natiurmortas

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Aloyzas Baronas** kitą sekmadienį gaus $1,000 premiją už romaną "Lieptai ir bedugnės"; "Draugo" spaustuvėje dabar spausdinama jo knyga "Trejos devynerios"; gi Morkūno spaustuvėje dabar išspausdinta ir tuojau knygų rinkoje pasirodys romanas **"Vieniši medžiai"**. Tai bus kažkas ypatingai naujo mūsų literatūroje — rašytojo vaizduotės šuolis į ateitį: veiksmas čia vyksta 1970 metais, išlaisvintoje Lietuvoje. Vaizduojama, kaip iš Amerikos grįžta doleringas tremtinys Bruknys į savo tėvo dvarą, jame įsikuria, stengiasi atgauti visą nuosavybę, sutinka savo buvusią mylimąją, ištekėjusią jau už kito ir jo simpatijos nukrypsta į jos dukterį, gyvą prieš 25 m. jo paliktosios paveikslą. Diskutuoja su grįžusiu iš Sibiro tremtiniu dėl kerštо komunistui, kuriam vėliau padeda išeiti iš kalėjimo, bet kurį Sibiro tremtinys nušauna, vėliau pats žūdamas nuo atėjusios jį suimti policijos.

Kaip matome — romane kryžiuojasi iš įvairių žemynų, su įvairiausiomis idėjomis suvažiavę lietuviai; gyvenime ir jų diskusijose iškyla įvairios problemos: kolchozų likvidavimas, naujas žemės ir kitų gėrybių paskirstymas; bausmė ar kerštas už ištrėmimą ir žudymus, meilė ir priverstinos aplinkybės kuriant moterystę. Vaizduojamas laikotarpis, kad "žmogus per ketvirtį šimtmečio prarado viską, ką jis turėjo iš anų senų laikų idealistiško". Susiduria žmonės trijų matavimų: "vienas atleidžia, kitas muša, trečias pats nežino, ką nori daryti". Baronas problemų nevengia, ir prie jų įdomiai prieina. Kaikurios jo mintys — kaip aforizmai, pvz.: "Meilė gali įeiti į jūros dugną ir ten, kur nėra kelių..." "Nėra paprasta vėl iš naujo gyventi toj vietoj, kur gyvenimas taip staiga nutrūko. Toks žmogus esi, kaip persodinta alyva. Žaliuoji, augi, bet sunku žydėti".

Barono raštų kalba gyva. Sakysime, jisai šitaip piešia kaimo vaizdą:

— Linko diemedys vėjelio šiurenamas, lėkė pievomis inteligentiškas vėjas, draugiškas ir šiltas, iš kailio nėrėsi vieversys, špokas nešiojo kirmėles, gandrai keleno aukštoj mėlynėj, linko rugys prie gražios kenkėjos rugiagėlės, skraidė karveliai ir pienės pūkai, iš miestelio lėkė pabanguodamas varpo garsas.

Skaitytojas čia užtinka stiprių posakių, pvz.: "Linksmai kanopom prakala arklys, traktoriaus priešas"; kerštingai širdžiai autorius taria: "Daugiau akmeninių širdžių! Mūrinė bus Lietuva..."; apie pavydžią senmergę, pamačiusią merginą išvažiuojant su jos simpatija, sakoma, kad ji norėjo "perkąsti Lakštuonei gerklę ar mašinai padangą"; kai Bruknio buvusi numylėtinė išgirsta apie galimybę panaikinti jos santuoką ir ištekėti už Bruknio, ji prataria: "Kasgi iš viso to? Du lavonai padeda vienas kitam numirti. Bet tai visai nereikalinga svajonė".

Galima svarstyti, ar veikalo pati pabaiga tokio pat aukšto lygio, kaip ir pirmoji dalis; galima apgailestauti dėl poros kalbos ar korektūros klaidų, bet apskritai — veikalas yra įdomus eksperimentas, ir tai ne vien literatūriniu atžvilgiu, bet ir psichologiniu bei valstybiniu, kaip literatūrinis bandymas spręsti atstatysimos Lietuvos ir iš visų pasviečių suvažiavusių lietuvių problemas.

● **Onos Kaskas** rečitalį Eastman Muzikos Mokyklos salėje Rochestery, N. Y., šiltai įvertino amerikiečių spauda (pvz. "Times - Union"). Ši muzikos mokykla yra labai aukštai pastatyta ir yra vienas iš Rochester Universiteto padalinių. Koncertas įvyko sausio 10 d. Buvo susirinkusios didelės minios klausytojų. Spauda gėrisi tos buvusios Metropolitan operos solistės pajėgumu, vertina jos talentą perduoti esmines dainos savybes. Mūsų solistė dainavo angliškai, itališkai, prancūziškai, vokiškai, išpildydama kūrinius Marcello, Handelio, Verdi, Wolffo, Berliozo, Glinkos, Hagemano, Bizet ir kitų. Net amerikiečių laikraščiai pažymėjo, kad solistė išpildė tris įdomias lietuviškas dainas — Gruodžio, Dirvinskaitės ir Kačanausko. Po koncerto muzikos kritikai Oną Kaskas vadino pasižyminčiu kontraltu, įstengusiu atskleisti savo balso turtingumą; džiaugėsi jos parinktos programos įvairumu, išpildymo patraukliumu ir plačia balso skale. "Democrat and Chronicle" muzikos kritikas savo recenziją užbaigė sakiniu, kad Onos Kaskas rečitalio eigoje buvo "aplodismentų audros".

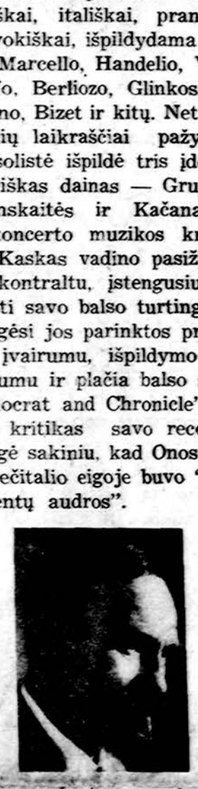

Adomas Lastas, sausio 18 d. miręs Lietuvoje, turėdamas 73 m. amžiaus. Autorius knygų: "Saulėta pasakėlė. Lelija. Vėtra", eilėraščių "Auksinės varpos", apysakos "Lietuvos knygnešio likimas", "Ties kruvinom spurgom", be to, "Knygų pasiilgimas", "Poezijos rinktinė", "Praporščikas Gilius", "Albinuko vaikystė", "Pakeliui"; yra išvertęs į lietuvių kalbą eilės rusų autorių kurinius. Buvo gimęs 1887 m. Išlandžių kaime, Marijampolės apskr. Baigęs Suvalkų Gimn., teisės studijas ėjo Maskvos Univ. ir ten Liaudies Univ. klausė literatūros paskaitų. I Pasauliniam kare sužeistas. Grįžęs į Lietuvą mokytojavo, o baigęs teisės studijas tapo advokatu; buvo Žemės Banko juriskonsultu. Iš spaudos yra išėjusi jo teisinė studija: "Kompensacija pramonės įstaigose". Iš jo kūrybos daugiausia vertinama lyrika.

● **Feliksas Breimeris** užvakar sulaukė 50 m. amžiaus. Tai poetas, bendradarbis "Židinio" "Akademiko", "N. Romuvos", "Gaisų". Jo eilėraščių rinkinys "Skambantis laikas", išleistas 1932 m. Yra išvertęs Schillerio "Maria Stuart" (1935) ir Shakespearo "Macbethą" (1936). Pirmojo Pasaulinio karo metu gyveno Suomijoje. Nuo 1918 persikėlęs į Kauną, mokėsi "Saulės" Gimnazijoje, Humanitarinių Mokslų Fakultete, gilino studijas Karaliaučiaus Universitete. Yra dėstęs lotynų kalbą vokiečių gimnazijoje Kaune, buvęs Watenstedto tremties gimnazijos inspektorius. Priklausė Šatrijos Meno Draugijai. Atvykęs į JAV apsigyveno Chicagoje.

● **Inž. Liūtas Grinius** elektronikos inžinierių suvažiavime Los Angeles mieste vasario 2 d. padarys pranešimą tema "Electronic Warfare Theat Recognition by Signal Parameter Analysis"; taipgi vadovaus tos sekcijos diskusijoms, kurios vyks globojant Aviacijos Tyrimų ir Tobulinimų Komandai.

● **Dr. J. Puzino** suredaguotas naujas — XXIII — enciklopedijos tomas, jau renkamas spaustuvėje.

● **Lietuvių tautiniai šokiai italų enciklopedijoje.** Aukštasis Pedagogikos Institutas Romoje iš vokiečių kalbos išvertė, papildė ir išleido Herderio keturių tomų pedagoginę enciklopediją - leksikoną. Leidinys gausiai iliustruotas. Antrame tome aptarimas žodžio "divertimento" (pramoga) pailiustruotas paveikslu tautinio šokio lietuvių berniukų grupės iš salezie-čių gimnazijos, pažymint, kad tai "danza lituana". Tie šokiai jaunų lietuviukų yra buvę atlikti per italų televiziją.

● **Disertacija apie Pabaltijį.** Kolumbijos Universiteto Rusijos Studijų Institutas ruošiasi išleisti disertaciją "United States Policy toward the Baltic States"; tema apima tik 1917—1922 metus. Studiją ruošia Wm. M. David, bendradarbiaujant prof. Wm. T. R. Fox.

● **Leonas Sabaliūnas** Kolumbijos Universitete rašo disertaciją tema "Lithuania, 1939—1940: A Society in Crisis". L. Sabaliūnas jau yra parašęs bakalaureato laipsniui studiją: "Soviet - Baltic Relations, 1926—1939" (98 pusl.).

● **Dr. inž. Algirdas Nasvytis** surašė Barboros Armonienės pergyvenimus okupuotoje Lietuvoje ir Sibire; "Life" žurnalas nupirko teisę tuos įspūdžių aprašymus spausdinti savo puslapiuose. Atrodo, kad ta medžiaga bus paskelbta kovo mėnesį, iliustruota nuotraukomis ir specialiai paruoštais piešiniais.

● **Kun. Pranas Gavėnas,** anks čiaučiau dirbęs prie lietuvių saleziečių gimnazijos Italijoje, dabar išvyko į Romą, kur užbaigs savo pedagogines studijas. Disertacijai pasirinko temą — kritišką studiją saleziečių auklėjimo namų nuostatų, sukurtų paties Don Bosco. Disertacijai panaudoja to garsiojo šventojo — pedagogo rankraščius.

● **Paulius Jurkus** nupiešė viršelį Aloyzo Barono naujam romanui "Vieniši medžiai".

● **Jonas Kelečius** sukūrė viršelį dr. S. Aliūno humoristinės poezijos rinkiniui "Trejos devynerios".

● **Arnoldas F. Kaulakis** išrinktas Esso Tyrimų ir Inžinierijos bendrovės viceprezidentu, direktoriumi ir egzekutyvo nariu. Minėta bendrovė yra Standard Oil Bendrovės (New Jersey) padalinys.

● **Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos** naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis; pirmininku išrinktas Antanas Rūkštelė, o Jonas Pilipauskas ir Vladas Vijeikis — valdybos nariai.

● **B. Sruogos** "Milžino paunksmė" jau turima įkalbėta plokštelėse. Tai padarė Montrealio Liet. Dramos Teatras. Iš viso — trys plokštelės, trunka 3 val., kainuoja $15.

● **Bronys Raila** yra suplanavęs išleisti du tomu savo periodikoje pasirodžiusių straipsnių; leidinio pavadinimas būsiąs "Akimirksnių kronikos".

● **Kun. Senkaus** giesmynui "Palydas" jau ruošiamas spaudai Italijoje saleziečių spaustuvėje.

● Alės Rūtos romaną "Į saulėtekį išleidžia Nidos Knygų Klubas.

● **Juozas Šlikta** gavo Rockefellerio stipendiją gilinti medicinos studijas.

Džiaugsmas, nuosaikumas ir poilsis uždaro duris gydytojui.
— **Fr. Logau**

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDŽIUS

Rusų lietuvių kalbų santykiai Lietuvoje

Kalbos mokslas yra jau nuo seniau domėjęsis slavų bei baltų (aisčių), jų tarpe ir gudų bei lenkų ir lietuvių kalbų santykiais. Tai nėra nieko nauja. Bet dabartinėj Lietuvoj iš tų visų santykių dabar daugiausia bešnekam tik apie rusų ir lietuvių kalbų santykius.

"Lietuvių ir rusų tautų ekonominis, politinis bei kultūrinis santykiavimas yra prasidėjęs žiloje senovėje ir palikęs gilių pėdsakų pačioje lietuvių kalboje, ypač jos žodyninėje sudėtyje", — rašo A. Lyberis ir K. Ulvydas savo straipsnyje "Lietuvių literatūrinės kalbos leksikos praturtėjimas tarybinės santvarkos metais" (Literatūra ir kalba. 1958 III 34 psl.). Ir dabar "rusų kalba, būdama visų tarybinių tautų bendravimo priemonė, įvairiopai padeda tų tautų kalboms turtėti" (37 psl.).

Visų pirma į lietuvių kalbą yra patekę grynų rusų kalbos žodžių, įgavusių tik lietuviškas galūnes arba priesagas, pvz. **jarovizacija, jarovizuoti** ir kt. Dalis tarptautinių žodžių irgi atkeliavo per rusų kalbą, pvz. **buldozeris, skreperis** ir kt. Bet dar daugiau įvairių terminų yra "tiesiog išversti iš rusų kalbos" (38 psl.), pvz. **apiprekinti** — otovarit'. **išpuolis** — vylazka, **nuskausminti** — obezbolit', **perlinkis** — peregib, **planakalystė** — planotvorčestvo, **prastova** — prostoj, **pravaikšta** — progul, **sankloda** — uklad, **ūkiskaita** — chozraščiot, **visureigis** — vezdechodnyj ir kt.

Ir minėtojo straipsnio autoriai toliau dar duoda visą eilę įvairių sričių terminų, sudarytų jau pokariniais metais, pvz. agropriemonė "agronominė priemonė", **autoplūgas** "savaeigis plūgas", **elektrosuvirintojas** — elektrosvarščik, **pravaikštininkas** — progul'ščik, **išbuožinimas** — raskulačivanije ir kt. Norėdami tarybinių terminų skaičių padidinti, jie suskaičiuoja nemaža jau ir anksčiau, nepriklausomoje Lietuvoje vartotų terminų, pvz. **apklausa, deginys, ištuoka, įtėvis, mėginys, priešybė, ranga, sąlytis, santoris, savimonė, skiedalas, trukmė, vaizdinys, žemkasė** ir kt.

Tuo lyg norima parodyti, kad supuvusios buržuazijos laikais tokių terminų tarytum visai nebuvo, ir štai dabar, tarybinėj Lietuvoj, rusų kalbai vis daugiau veikiant lietuvių kalbą, buvę susidaryti čia visi minėtieji terminai. Vargšai tie autoriai: jie net ir Pilypo Ruigio bei Milkaus (Mielckės) jau pažintąją **pusiausvyrą** priskaito tarybinės "kalybos" padaru!

Bet to dar negana: autorių samprotavimu, tik dabar tarybinėj Lietuvoj, geriausiai galinti lietuvių kalba klestėti rusų kalbos veikiama. Seniau visai kitaip buvę: "Lietuviškoji buržuazija, bijodama vis didėjančios Tarybų Sąjungos įtakos Lietuvos liaudžiai, stengėsi rusiškuosius skolinius išuiti iš lietuvių kalbos. Buržuaziniai kalbos puristai kėsinosi išuiti iš lietuvių kalbos visus žodžius, bent kiek primenančius savo garsais ar daryba slaviškuosius žodžius, pvz.: **liaudis, buitis, kūdikis, riba, sarmata, skriauda, užgaida, užmušti, liudyti** ir kt. Savo laiku jau K. Būga davė rimtą atkirtį panašiems kalbos puristams ir įrodė jų nuomonių nepagristumą" (36—37 psl.).

Šitokia trumparegė kalbinė propaganda tegalima ten, kur iš anksto pasakyta, kur ir ką kas turi šnekėti. Ir tokie šnekovai šneka, net neparausdami. Jiegu iš tikrųjų patys gerai žino, kas Lietuvoj yra buvęs didžiausias buržuazinis puristas, kuris buvo pasiryžęs nugalabyti **liaudį, buitį, kūdikį, sarmatą, skriaudą, liudininką** ir kt. ir kurį K. Būga, tiesa, savo laiku kiek aptramdė. Nagi Stasys Lanušis, tas pats, kurį vėliau patys komunistai už kaž kokius ten darbus visai pribaigė — išgabeno iš Lietuvos daugiau tarybinės išminties įsigyti. Daugiau, kiek yra žinoma, nei vienas rimtesnis nepriklausomosios Lietuvos lietuvis kalbininkas, lituanistas, nėra ėjęs savamokslio St. Dabušio keliu. Nei vienas iš jų nesmerkė senų kultūros žodžių, paskolintų iš gudų, lenkų, germanų, totorių, turkų, lotynų, graikų ar kitų, pvz. **gatvė, kunigas, pinigas, šarvas; asilas, kardas, katilas, kubilas, morka, pipiras, stiklas, šilkas,** taip pat **bažnyčia, Kalėdos, Velykos** ir kt.

Bet jie, tie lietuvių kalbininkai, jų tarpe J. Jablonskis ir K. Būga, patys nevartojo ir kitiems nepatarė vartoti tokių germaniškų ar slaviškų skolinių, kuriems turime arba lengvai galime susidaryti visai tinkamų lietuviškų pakaitų, ir susidaryti visų pirma ne kurios nors svetimosios (pvz. rusų) kalbos, bet savosios kalbos pavyzdžiais. Pvz. tų kalbininkų, daugiausia J. Jablonskio, rūpesčiu daugelio gana populiarių slaviškų skolinių (**akuliorų, dūšios, gazetos, grieko, gromatos, nodiejos, pakūtos, peklos, sūdo, sūdžios, učitelio, zerkolo** ir daugybės kitų) vietoje buvo pradėti vartoti savi, lietuviški dariniai: **akiniai, siela** arba **vėlė, laikraštis, nuodėmė, laiškas, viltis, atgaila, pragaras, teismas, teisėjas, mokytojas, mokykla, veidrodis.**

Mes dabar esame tos nuomonės, kad tai buvo gerai padaryta, ir vėliau buvo visai tinkamai daroma, tuo mūsų didžiųjų kalbininkų pramintu keliu toliau einant.

Taip pat, ir naujus žodžius susidarant, visų pirma buvo stengiamasi žiūrėti savosios kalbos darybinių įpročių, kalbinės tradicijos, buvo norima parinkti tinkamesnių savų žodžių įvairioms svetimoms sąvokoms reikšti, pvz. **apkantus** "tolerantus", **antgamus,** "reproduktyvus", **atsajus** "abstraktus", **atžvalgus** "restrospektyvus", **atžanga** "regresas", **atžangus** "regresyvus". **darna** "harmonija", **darnus,** "harmoningas", **gaminys** "produktas", **gyvija** "fauna", **gyvenžiūra** "gyvenimo pažiūra", **imlus** "receptyvus", **išraiška** "ekspresija", **įgimtis** "įgimtosios savybės", **įtaiga** "sugestija", **jautulys** "afektas", **laidas** "garantija", **laiduoti** "garantuoti", **nuokrypa** "nukrypimas", **patirtis** "experience", **patrauka** "atrakcija", **pažanga** "progresas", **pažangus** "progresyvus", **pirmavaizdis** "prototipas", **raiška** "ekspresija", **raiškus** "ekspresyvus", **sambūvis** "koegzistencija", **savimonė** "Selbstbewusstsein", **savitaiga** "autosugestija", **savižina** "savęs pažinimas", **sekus** "sukcesyvus", **skirtybė, skirtas** "diferencija", **sudėtis** "kompozicija", **tapatus** "identiškas", **tartis** "pronunciation", **tikrovė** "realybė", **tolygus** "adekvatus", **veiksmus** "sugebąs veikti" ir kt.

Daugelis šios rūšies nepriklausomojoj Lietuvoj jau vartotų arba tariamų buržuazinių kalbininkų sudarytų naujadarų vartojama ir dabartinėj Lietuvoj, ypač tarybiniuose (komunistiniuose) žodynuose. Aukščiau minėtieji autoriai (63 psl.) užkliūva tik vieną kitą "buržuazinį" terminą; pvz. jiems nepatinka St. Šalkauskio "Bendrojoj filosofijos terminijoj" paskelbti tokie bendrieji filosofiniai terminai kaip **girda** "girdėjimas, girdimoji juslė", **lyta** "lytėjimas", **rega** "regėjimas", **seka** "sekimas, **sielotyra** "psichologija", **vaidinys** "Vorstellung" (dar J. Jablonskio sudarytas naujadaras) ir kt., bet kodėl nepatinka, plačiau nepaaiškina, nes iš tikrųjų jie nieko rimčiau prieš tai ir negali pasakyti; pvz. **girda** yra trumpas ir kalbiškai visai gerai sudarytas iš gyvosios žmonių kalbos pažįstamas žodis. Tokie trumpi žodžiai gana gerai dera juslėms vadinti: **girda (klausa), rega, lyta, uoslė ir skonis.**

Bet dėl to čia nemanome toliau ginčytis: šios rūšies žodžiai gali būti gerai pateisinami mūsų kalbos pavyzdžiais ir mažiau gali būti paremti rusų kalbos atitikmenimis, todėl, tarybinėmis rusų kalbos akimis žvelgiant į mūsų bendrinės kalbos vartoseną, šiokie naujadarai, suprantama, tarybininkams gali ir nepatikti. Tai yra jau tam tikras skirtumas, kurį lengvai gali pastebėti kiekvienas tarybiniu raugu neužsikrėtęs lietuvis.

Pirkite Apsaugos Bonus.

V. Kašūba. Rūpintojėlis (sukurtas Prisikėlimo bažnyčiai Toronte).

Kultūrinių vertybių tvirtovė

Iš spaudos išėjo Jan Lechono knyga "American Transformation". Išleido Voyages Press New Yorke, kaina $2. Joje autorius analizuoja JAV vaidmenį, kaip civilizacijos išsaugotojos ir kaip laisvosios visuomenės kultūrinių vertybių tvirtovės. Tačiau autorius primena, kad amerikiečiai negali pasitenkinti tik mąstymu apie savo didingą praeitį, bet turi ir dabar parodyti panašias praeičiai pastangas. Tik tokios pastangos, autoriaus manymu, gali atnešti sintezę, kuri Europos kultūrinius laimėjimus jungia su Amerikos istoriniu vaidmeniu. Ne su visomis autoriaus mintimis galima sutikti, tačiau negalima nesusižavėti autoriaus pastangomis išsaugoti dvasines vertybes, kurioms dabar atsiranda didelis pavojus. Grasinantis priešas kartais pasireiškia Jungt. Tautų balkone, kartais bato kulnimi daužydamas Jungt. Tautų stalą, bet jis uždega žmonijos vadovaujančius partnerius jungtis išsaugoti tai, kas tiesa, kas melas, kilnu, tyra ir gera.

Lėktuvai su žiedais vieton sparnų

Piasecki Aircraft bendrovė Philadelphijoje išėmė patentą naujo tipo lėktuvams, kur sparnai yra sulenkti į žiedų pavidalą, kurių viduje yra propeleris. Tokie lėktuvai gali keltis vertikaliai į orą, o tie žiediniai sparnai nelaimės atveju net gali padėti lėktuvui nusklęsti žemėj.

Didelis studentų skaičius

JAV-se šiais mokslo metais yra 2,039,854 studentai, lanką 1,016 universitetų ir keturmečių kolegijų, turinčių pilną pripažinimą. Čia tik skaitomi pilną kursą imą studentai. Įskaitant ir lankančius neakredituotas kolegijas bei neturinčias ketverių metų kurso, iš viso studentų JAV-se yra 3,567,000.

Ten tai trūksta gydytojų

Indonezijoje yra keturios medicinos mokyklos. Jas per metus baigia 400 naujų gydytojų; nežiūrint to, Indonezijoje vienas gydytojas turi aptarnauti 50,000 gyventojų.

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAI, HI-FI. VĖSINTUVAI
Pardavimas-taisymas. Sek. uždaryta

MOVING
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SIŲSKITE DOVANAS VELYKOMS!
Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi sutartį su Inturistu, Maskvoje.
Mūsų imamas patarnavimo mokestis pigiausias.
Per mus siųsti siuntiniai pasiekia gavėjus greičiausiai.
Turime didžiausią pasirinkimą geros rūšies prekių. Atvykus automobiliu, dviejų valandų parkinimo išlaidos atlyginamos.
Prašykite naujo katalogo.
TELEFONUOKITE:
Phone: WAbash 2-9354
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 S. State St., Chicago 4, Ill.

TAUPYKITE LIETUVIŲ SOSTINĖS CENTRE
CHICAGO SAVINGS B-VĖJE
Pasidėkite santaupas į apdraustą, tvirtą finansinę įstaigą, visais atžvilgiais išbandytą per pastaruosius 36 metus. Negalėsit rasti patogesnės ir pelningesnės vietos. Puikiausi įrengimai, aukšti dividendai. Atdara tris vakarus savaitėje. Du dideli kiemai automobiliams pasistatyti.
Nemokamai teikiame daug pelningų patarnavimų.
KVIEČIAME Į

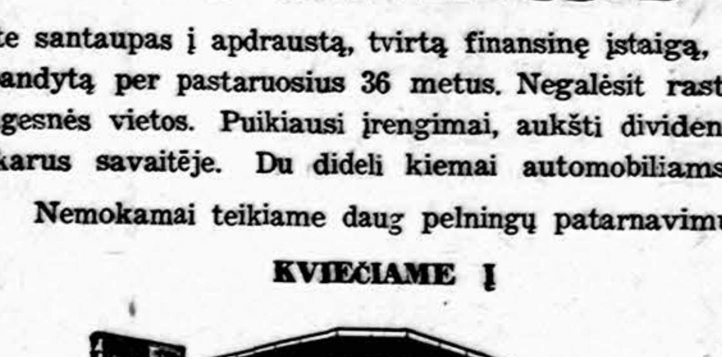

CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Ave. Chicago 36, Illinois
GRovehill 6-7575
ATDARA: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė.
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 ARCHER AVENUE
Tel. VIrginia 7-2481

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonis pagal sus'tarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Pritaiko akinius
6322 South Western Avenue
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—8 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kt. laiku susitarus
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. PRospect 6-1795
2800 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg,
arba
404 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį.
Sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3226
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
(Bendra praktika ir Alergija.)
2709 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt., penk 2-9 val. vak.; šeštad. 10-12 val
Ligonius priima pagal susitarimą

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos, Chirurg
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2800 West 51st Street
Valandos šeštad. susitarus.
GRovehill 6-3409.
Neatsiliepus skambinti
PRospect 6-1795.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. vidaus ligos
6317 South Western Avenue
Tel. ofiso — REpublic 7-4900
namų — GROvehill 6-8161
Valandos: kasdien 2-7 v. p. p., šeštad. 1-5 val. p. p., trečiadieniais uždaryta.
Dėl tikslaus priėmimo taiko (appointment) malonėkite susitarti telefonu ar asmeniškai, kad nereiktų ilgai laukti.

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadieniais nuo 2-4 v. popiet. Trečiadieniais pagal sutartį.
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Rez. GI 8-0873 Rez. HE 6-1670
Dr. Eisin Dr. Balukas
DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą
Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st St.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro Šeštad. nuo 12:30—2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4. Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienus.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6.30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius
šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
Val. Kasdien popiet nuo 12—3 val vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
MEDICAL BUILDING
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 2 val. p. p.
Office tel. RE 7-1168
Res. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso HE 4-1202, rez. PR 6-4732
DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — iki 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Ave.
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562
Skambint 2 iki 9 val. popiet kasdieną, išskyrus trečiadienį.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. offiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadieni — uždaryta

Tel. ofiso VI 2-1484. Rez. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
3259 South Halsted Street
Val. kasdien: 3-7 p. p.; šeštad. 2-4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirma., antr., ketv., penktad nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS. Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St
Ofiso tel. REliance 5-4410
REz. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1—3 p. m. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(Bendra praktika ir specialiai chirurgija)
(Kamp. 47th ir S. Hermitage)
Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v Šeštad. nuo 2 iki 6 val. išskyr. sek

Tel. ofiso TO 3-0950
Res. tel. GA 3-6046
DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5002 West 16th Street, Cicero, Ill.
Val.: kasdien 5-8 p. m., šeštadien. 1-4 p. p. Kitu laiku ir trečdiad susitarus.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar TR 8-5577
Ofiso val.: Pirm 7-9 v. v., Antrad., Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet ir sulig susitarimu.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6196
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirm, antr., ketv. ir penkt nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2023
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8 Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Resid. 6600 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. p., 6-7 v.

Tel. Off. FR 2-4841, 9 A.M.-5 P.M.
Tel. Res. AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9
DR. JUSTINA ŽIRGULIS
Įvairios nervų bei proto ligos — vaikų ir suaugusių
PITTSFIELD BUILDING, kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą.

NAUJAS LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TOMAS

Naujasis LE XXII tomas jau pasiekė jos prenumeratorius. Jis apima Pareiškimą — Pinay ir jį reagavo dr. J. Girnius. Šiame (XXII) tome labai gausu lietuviškųjų dalykų. Iš jų minėtini.

a) **Lietuvių literatūros straipsniai:** J. Balys: Pasaka, pasijuokimas, patarlė, A. Čipkus dar liečia pasaką ir pasakėčią, taip pat pėdą. Į šį tomą pateko ir šie mūsų rašytojai: St. Paškevičienė - Bilevičiūtė, J. Paukštelis (K. Bradūnas), M. Pečkauskaitė - Šatrijos Ragana (J. Brazaitis), G. Petkevičaitė - Bitė (J. Brazaitis), Pr. Penkaitis (V. Maciūnas), M. Petkevičius (V. Maciūnas), J. Petrulis (A. Gustaitis), V. Pietaris (J. Brazaitis), P. Pilka (K. Bradūnas) ir kt.

b **Lietuvos istorija, proistorė** ir kt.: paštas (J. Matusas), V. Pašuto, pataurininkis, pateisėjis (K. Avižonis), Patkul (S. Sužiedėlis), DLK paveldėjimas (K. Avižonis), pavergtosios tautos (V. Vaitiekūnas), pavietas ir pavieto teismas (K. Avižonis), pelenai (Z. Ivinskis), prel. Pr. Penkauskas (J. Girnius), Perejaslavas (Z. Ivinskis), pergamentas (J. Matusas), perkalas (Z. Ivinskis), Parmus, Mindaugo pasiuntinys (Z. Ivinskis), DLK pasas, pasėlis (Z. Ivinskis), H. Paszkiewicz, pasiuntiniai (Z. Ivinskis, J. Stiklorus ir J. Kajeckas), partizanai (1919: K. Ališauskas, 1944—1950: J. Brazaitis; jie apžvelgti taip plačiai ir dokumentuotai mūsuose pirmą kartą ir jų veiklą simbolizuoja dviejų pagrindinių jų vadų nuotraukos Juozo Lukšos - Daumanto (jo knygą "Partizanai už geležinės uždangos" išleido Chicagos Lietuvių Knygos Klubas), kuris buvo prasiveržęs į Vak. Europą ir grįžo pas savo miško brolius aiškiai žinodamas, kad ten jo laukia mirtis, ir Julijono Būtėno, kuris grįžo iš Vak. Europos ir ten Kazlų Rūdos miškuose žuvo, kitų iš Vak. Europos atvykusių išduotas.

Aprašoma pasienio policija (Br. Kviklys), pastotė (A. Mažiulis), Pasvalio taika (S. Sužiedėlis, pirmą kartą taip plačiai mūsų literatūroje ši reikšminga taika aprašyta), J. Pašakauskas (A. Liuima), Perkūnas (J. Balys), M. Perlbach (Z. Ivinskis), Fr. Perstein (V. Gidžiūnas), perversmas (K. Ališauskas ir J. Jakštas), Peštvė (Z. Ivinskis), peticija (JAV, su jos nuotrauka, kurią daugiausia pasirašė ano meto Chicagos lietuvių veikėjai), J. Petkūnas (Z. Ivinskis), Petrapilio liet. seimas, kuris dar ir dabar dažnai sukelia mūsų tarpe ginčų, nes tuomet kraštutiniai kairieji nenorėjo Lietuvai nepriklausomybės, bet baudėsi pasitenkinti vien tik Rusijos duota autonomija (S. Sužiedėlis), Petrai (K. Avižonis), Vl. Pičeta, pijorai (V. Gidžiūnas), Pijai (St. Matulis), Pikulas (J. Balys), piliakalnis (J. Puzinas), pilies prižiūrėtojas ir pilies seniūnas (K. Avižonis), pilietybė (L. L. Kjoje, K. Avižonis), pilininkas, pilis (P. Reklaitis ir J. Matusas), pilkapiai (M. Gimbutienė), D. Pilkauskis (R. Krasauskas), Pilsotas, Piltenė; Lietuvą liečia ir pasauliniai karai (St. Raštikis), Piastai (K. Avižonis) ir kt.

c) **Lietuvos geografija ir miestelių istorija**. Šiame tome susitelkė per 80 svarbesnių mūsų krašto vietų. Jas daugiausia aprašė A. Bendorius, P. Jatulis, J. Puzinas, R. Krasauskas, S. Sužiedėlis ir kt. Atskirai minėtina: Parnidžio kalnai, Pastovis, Pašaminė, Pasvalys, Pašaltuoniai, Pašilė, Pašiaušė (A. Liuima), Paštuva (J. Puzinas), Pašušvys (R. Krasauskas ir J. Puzinas), Pašvitinys, Patilčiai ir Paulaičiai (J. Puzinas), Pavandenė (R. Krasauskas), Pažaislis, gausiai iliustruotas (P. Reklaitis), Pelekai, Pelesa, Perloja, Pernarava, Petrašiūnai, Pikeliai, Piktupėnai (M. E. Nauburas), Piliava, Piliuona, Pilkalnis (E. M. Nauburas), Pilkupa, Pilviškiai (A. Bendorius, R. Krasauskas) ir kt.

Taip pat vertos dėmesio užsienio lietuvių kolonijos: Paryžius (nuo 1831, St. Bačkis), Patersonas (J. Jasys), Petrapilis (S. Sužiedėlis), Phoenix, Arizona, Pietų Afrikos S-gos (A. Bendorius) ir senos lietuvių, vienos iš didžiųjų išeivių gyvenvietės — Philadelphija (J. Puzinas) ir kt.

e) **Lietuvių draugijos ir kiti susibūrimai:** Paryžiaus paroda 1900 (A. Mažiulis), įvairios dailės parodos (V. Vizgirda), Pasaulio lietuvių archyvas (V. Liulevičius), Pasaulio lietuvių bendruomenė (St. Barzdukas), Pasaulio lietuvių kongresas (R. Skipitis), Pasaulio lietuvių Sga (R. Skipitis), Patria, Patronato d-ja, pavasarininkai (J. Leimonas ir A. Mažiulis), Pažangos b-vė (J. Paplėnas), Pienocentras (Vl. Būblys ir K. Jėčius), Pieno Lašas (V. Tercijonas), Pieno Perdirbimo B-vių S-ga (A. Trimakas), Pilnųjų Blaivininkų Susivienijimas (Pr. Pauliukonis) ir kt.

d) **Laikraščiai:** įvairūs Pasiuntiniai, Pasiuntinybės Laiškai, Paštininkų Žodis, Pašto Pasaulis, Pavasaris (1912—1940) ir kt.

e) **Įvairūs lietuvių veikėjai,** jų tarpe: Paškevičiai, Paškus, J. Paukštienė-Dobkevičiūtė, Paukščiai, Pauliukoniai, K. Paunksnis, Pautieniai, gen. M. Pečiulionis, Petkevičiai, Petraičiai, Petrauskai (Kipras, Mikas ir kt.), Petravičiai, Petroniai, Petruičiai, Petruliai, Pilsudskiai, Pilkos ir kt.

Dr. Juozas Girnius, Liet. encik- XXII tomo redaktorius.

f) **Iš muzikos ir apie muzikus rašo:** I. Vasyliūnas, J. Žilevičius ir K. Ostrauskas; čia pagrindinis straipsnis — pastoralė.

g) **Filosofijos, pedagogikos, teologijos** ir kt. straipsniai: pastoracija, pastoralinė teologija, parapija (St. Yla; evangelikų — M. Kavolis), pasąmonė (A. Sužiedėlis), pasaulėžiūra (J. Girnius), B. Pascal (J. Girnius ir Pr. Grušas), socialinė patalogija (visai naujas žvilgis, kuris daug kam nebus priimtinas — Vyt. Kavolis, o moraliniu žvilgiu tą patį aptaria — J. Girnius), patriotizmas, taip plačiai mūsuose pirmą kartą aptartas, išryškinant ir St. Šalkauskio mintis (J. Girnius), pažanga (K. J. Čeginskas), pažinimas (V. Doniela), pedagogika (A. Paplauskas - Ramūnas), Pedagoginis Institutas (A. Bendorius), Pedagoginis Lituanistikos Institutas (D. Velička) ir kt.

i) **Kiti įvairūs straipsniai:** Paryžius, parlamentas ir partija (V. Vardys, Paukščių Kelias (Č. Masaitis), Pax Romana (S. Sužiedėlis), periodinė elementų lentelė (M. A. Jesaitis), persekiojimo iliuzija (J. Kaupas), Persija (A. Bendorius, P. Pauliukonis, A. Rukša), Peru, Petrapilis, prancūzų literatūra (A. Čipkus), B. Pasternak (H. Radauskas), Petrarka (A. Čipkus), P. Amerikos literatūra (J. Kėkštas), Picasso (A. Laucevičiūtė) ir kt.

Aplamai, šis tomas yra didelis mūsų įnašas lietuvių kultūrai, jame sutelkta dažnai labai sunkiai prieinama medžiaga, kartais grynai išrinkta jau iš archyvų, todėl dažnai teikia visai naujo žvilgio nevienam lietuviškam klausimui. **Lietuvių Enciklopedija** yra didelio kultūrinio mūsų gyvastingumo apraiška, verčianti net bolševikinę okupaciją susirūpinti. Ir šiais metais žadama pradėti spausdinti Maskvos okupuotoje Lietuvoje bolševikinė lietuvių enciklopedija yra JAV leidžiamosios išdava.

Iki šiol sovietinis okupantas niekam neleido ir galvoti apie atskirą, savo gimtąja kalba leidžiamą enciklopediją, nes ir rusiškai išleista, jos turi ir užtekti. Tik **lietuviams** dabar buvo padaryta **išimtis,** bet ir tai apie **trejus metus** cenzūravo Maskva visus straipsnius, kad nepasireikštų jokia savarankiška ir idealistiška mintis. Ypač žiauriai buvo taisoma ir braukoma kiekvienas net ir paprasčiausias Lietuvos miestelio aprašas, jo istorija, taip pat, kaip rašo viename laiške iš Lietuvos, 'didysis imperialistas **Algirdas',** kuris 'atplėšė pažangiųjų rusų žemes ir garbingąsias rusų gimines pavertė vergais ir baisiai žiauriai juos išnaudojo', nežiūrint, kad rusų kunigaikščiai patys prie Lietuvos glaudėsi, rinkosi lietuvius kunigaikščius savais valdovais, nes rusų giminėms buvo pavojingi totoriai, o patys anuo metu nesugebėjo valdytis ir tvarkytis: juos vaildė **vikingai, lietuviai, totoriai** ir kt., bet ne rusai.

Žiauriai esančios perrašoma ir atskirų asmenų biografijos, nutylint, kas lietuviui brangu, o visur iškeliant pataikavimą Maskvai, daugelį tik iškeikiant buržuaziniais niekšais, hitlerininkais, fašistais, liaudies kenkėjais ir panašiais įvertinimais, sutinkamais tik komunistiškoje spaudoje. Tuo būdu, Lietuvoje praleista leisti lietuvių k. enciklopedija lietuviškosios kultūros atskaidos neduos, bet tarnaus tik Lietuvos nepriklausomybės ir lietuviškosios kultūros niekinimui, iškreipimui, todėl ji nepakeis čia laisvėje leidžiamosios Lietuvos Enciklopedijos, nežiūrint, jog kartais tėvynėje likusiam, Sibire žuvusiam asmeniui mes negalime surasti gimimo ar mirties metų, kad vieno ar kito biografijos neįdedame, nes nesuradome jo biografijai reikalingų žinių, kad kartais kokiam Lietuvos miesteliui negauname nuotraukos ir t. t.

J. Džgl.

Didysis raketų specialistas

Vienas iš pirmaujančių specialistų raketų srityje — Wernher von Braun susilaukė tinkamo įvertinimo naujoje knygoje apie jį: "Reaching for the Stars". Parašė Erik Bergaust. Išleido Doubleday, New York, 406 pusl., $4.95. Atskleidžiama, kad mokyklose jam netaip jau labai sekėsi fizika ir matematika, bet jo svajonė buvo — raketos. Jo ir kitų mokslininkų gamintos pirmosios raketos Hitleriui nepadarė įspūdžio. Tačiau armijos vadovybė tuo susidomėjo, o paskiau — ir Hitleris tam pritarė, ir taip buvo išplėstas veikimas vokiečių V-2. Tačiau Himmleris įtarė, kad Braunas ir du kiti raketų inžinieriai planuoja pasigaminę įtaisus keliauti į erdves ir juos areštavo.

Kai amerikiečiai Brauną ir kitus raketų specialistus paėmė į nelaisvę, jiems Braunas atrodė "perjaunas ir perriebus", kad būtų didesnės reikšmės. Vienas karys net prasitarė: "Gal mes ir nesugavome didžiausio vokiečių mokslininko, bet tikriausia sugavome didžiausią melagį", — taip jam atrodė fantastiški Brauno pasakojimai. Tačiau atgabentas į Ameriką, Braunas paruošė pirmąjį amerikiečių satelitą.

Bilijonai reklamai

JAV 1959 m. reklamai išleista $6,500,000,000. Iš tos sumos didžioji dalis — trys su puse bilijonų išleista reklamoms laikraščiuose.

Saulėtekis rudeni. Foto Vyt. Valaičio

MIRĖ ST. DIGRYS

Stasys Digrys mirė gruodžio 15 d. Austrijoje. Netekusios vyro ir tėvo globos, liko didžiame liūdesy žmona ir duktė Gražina.

Būrelis Vienos lietuvių ir austrų, artimų šios šeimos draugų (kaip štai prof. dr. Daim) palaidojo velionį Grinzingo kapinėse. Iškilmingas religines laidojimo apeigas atliko geraširdis kun. K. Kaniauskis, pasakydamas graudų pamokslą apie velionio nuveiktus darbus. Ant kapo buvo sudėta daug puokščių gėlių ir vainikų; Mengailių vainikas buvo su užrašu: "Liettuvos steigiamojo seimo nariui ir lietuvių atstovui Vienoje".

Stasys Digrys buvo gimęs 1887 m. ūkininkų šeimoje Ariogalos valsčiuje. Iš aštuonių jo brolių du dar gyvena JAV ir vienas, sugrįžęs iš Sibiro, Lietuvoje.

Vidurinį mokslą išėjo Kaune, pragyvenimą užsidirbdamas daugiausia privačių pamokų davimu. Vienas iš jo privatinių mokinių buvo ir vėliau išėjęs į rašytojus Jurgis Savickis. Digrys buvo baigęs aukščiausiu pažymėjimu Petrapilio Politechnikos Institutą. Petrapily aktyviai reiškėsi lietuviškoje studentų veikloje ir buvo kurį laiką lietuvių studentų sam-

Stasys Digrys

vėliau jis buvo išrinktas į Steigiamąjį Lietuvos Seimą narių. Ilgą laiką jis buvo Kooperacijos Banko direktorium. Šis bankas buvo daugiausia jo suorganizuotas. Digrys buvo taip pat Lietuvos Banko narių ir generalinių revizijos tarybos sekretorium. Paskui iki bolševikmečio direktoriavo Tarptautiniame Banke. Keletą metų jis darbavosi kaip Kauno Miesto Tarybos narys ir vėliau kaip pirmininkas, aktyviai reikšdamasis visuomeniniame darbe.

Pasitraukęs nuo atplūstančių bolševikų į užsienius, apsigyveon Vienoje. Nors čia buvo sunkios gyvenimo sąlygos, bet jis uoliai rūpinosi suburti lietuvius ir suorganizuoti jiems visokeriopą pagalbūrio pirmininkas. Dėl lietuviškos veiklos jam teko sėdėti caristiniame kalėjime.

Sugrįžęs į nepriklausomą Lietuvą suorganizavo Taupomąsias Kasas ir buvo pirmuoju jų direktorium. Jis buvo vienas iš Lietuvos Aukštųjų Kursų steigėjų. Tuose kursuose, iš kurių vėliau išsivystė Lietuvos universitetas, jis dėstė valstybinio ūkio istoriją.

Iki pat savo mirties buvo Austrijos lietuvių atstovas. Kasmet suorganizuodavo Vienoje vasario šešioliktos minėjimus ir Velykų. Kalėdų ar kitomis progomis sukviesdavo pas savė būrelį lietuvių, kurie pasidalindavo mintimis ir pabendraudavo šios nuoširdžios šeimos prieglobstyje. Dėl savo tauraus būdo jis buvo labai mėgstamas ir vertinamas tiek lietuvių, tiek austrų. Ypač daug meilės jis parodė lietuviams baigiantis karui, kada jis daug savo tautiečių priglaudė savo bute ir visokiais būdais jais rūpinosi.

Paskutiniai jo gyvenimo metai buvo gana sunkūs, nes jo žmona dėl susilpnėjusios sveikatos nepajėgė net namų ruošos atlikti, o duktė Gražina net kelius kartus turėjo atsigulti į ligonines pavojingoms operacijoms: jis, kaip idealus vyras ir tėvas, iš visos širdies stengėsi palengvinti jų būvį. Jo geri darbai neišdils mūsų atminty, kol būsime gyvi. — **J. Tn.**

Pretendentai į kitų žemes

K. STALŠANS, Long Branch, N. Y.

Dienraščio "Draugas" 1960 m. lapkričio 29 d. numeryje pasirodė Alb. Valentino straipsnis "Vieno savaitgalio įspūdžiai", kur aprašoma Derliaus Šventės metu Chicagoje suruošta paroda, kurioje dalyvavo su savo eksponatais 35 tautų atstovai.

Tarp kitko buvo išstatyti žemėlapiai ir savųjų kraštų vaizdai. Ne stebuklas ir ne naujiena, kad lenkai Vilnių, Gardiną, Lvivą ir daug kitų miestų pieša kaip savus. Kartais pasirodo žemėlapių, straipsnių, net knygų, kur į Lenkijos ribas įtrauktas Latvijos Dauglipis ir net visa Latgalija (Inflanty Polskie), kur pagal lenkų "šaltinius" esą 90% lenkų (!), bet tikrumoje ten jų nėra ne 3—4%. Jeigu visus latvius katalikus užrašytume lenkais, ir tada nebūtų 90%; nors Latgalijoje yra absoliuti dauguma latvių, vistiek didelis % atsiranda rusų sentikių ir stačiatikių. Tokia jau dabartinės kartos lenkų silpnybė ir neišgydoma epidemija savintis svetimus kraštus, svetimas garsenybes.

O joji tremties gudų "invazija" taip pat ne staigmena, ne naujiena. Jie mielai priskiria prie savo valstybės ne tik Vilnių ir visą jo kraštą iki buvusios demarkacinės linijos, bet ir didesnę dalį tos pačios Latgalijos, kartais net visą Latgaliją su Daugpiliu ir Rėzekne, imdami pavyzdį nuo lenkų. Tikrumoje gudų Latgalijoje beveik nėra. Yra tik dėka polonizacijos ir rusifikacijos latvių kilmės tautiškai nesusipratusių "tuteišių" katalikų, kurie, nepriklausomybės laikais, savo vaikams reikalavo latviškų mokyklų, latviškų pamaldų ir t. t., lygiai kaip tai buvo Vilniaus krašte po prijungimo prie Lietuvos Ašmenos ir Svyrių apskričių su tenykščiais "tuteišiais", kada 1942—1944 m., tėvams pageidaujant, buvo prasiplėtęs lietuviškų mokyklų tinklas.

Tremtyje yra dviejų krypčių baltgudžių. Gudijos Centr. Taryba, su prof. Astrousku priešakyje, nori bendradarbiauti su Pabaltijo tautomis. Šioji taryba II Pas. karo metu buvo išrinkta tėviškėje ir už jos stovi tremties gudų dauguma. Yra dar antra šovinistų linkmė, Paryžiuje su inž. Abramčiku, priešiškai nusistačiusi lietuvių ir latvių atžvilgiu, pretenduoja į Vilnių ir Latgaliją ir savinasi visą Lietuvos istoriją, gana juokingai kopijuodama lenkus. Tikėsimės, kad laikas tokį nesveiką šovinizmą išgydys.

Bet tikrai nemalonus, nesmagus ir netikėtas dalykas toje parodoje yra buvęs amerikiečių leidyklos latvių išstatytas ir iškraipytas žemėlapis, kur per dažus aiškiai matėsi tikroji siena, bet leidykla tais pačiais dažais yra "užkariavusi" Latvijai Šventąją, Palangą ir ruožą maždaug iki Klaipėdos. Alb. Valentinas prie tokių reiškinių teisingai prieina su humoru. Ir iš tikrųjų. Tai tiktai humoro vertos kokių nors nesubrendėlių išdaigos. Jie kartais patys nežino, ką daro; drumsčia gerus kaimyninius ir brolišku santykius.

Tegul man būna leista čia pasidalinti atsiminimais iš Latvijos ir Lietuvos įsikūrimo pradžios. Tai buvo 1920 m. pavasaryje. Sienos tarp Latvijos ir Lietuvos buvo pravestos pagal Kurso ir Kauno gubernijų administracines ribas. Kadangi Palanga buvo prie Kuršo gub., tad ji teko Latvijai. Tą vasarą, 1920 m., tarnavau pašto įstaigoje savo tėviškėje, šiaurės Latvijoje ir atsimenu, kad buvau paskirtas pašto viršininku Palangoje, bet atsisakiau vykti į tą tolimą miestą. Trumpą laiką Palanga tebuvo prie Latvijos. Po rugpiūčio 11 dienos, t. y. Latvijos ir Sov. Rusijos taikos sutarčių buvo sudaryta mišri latvių - lietuvių komisija sienų revizijai. Palanga su siaurų pajūrio ruožu ir su tam tikru skaičiumi latvių žvejų sodybų buvo paskirta Lietuvai. Laikraščiuose buvo paskelbta, kad tai padaryta, kad Lietuva prieitų prie jūros, nes Klaipėda dar nebuvo prijungta ir jos likimas buvo neaiškus. Be to, Palanga — sena lietuvių vieta, kur buvo šventykla, kur Kęstutis vedės Birutę ir t. t.

Kaip kompensaciją Latvija gavo, kaip žemėlapis rodo, 3 kartus daugiau iš buvusios Kauno gub., beveik ištisus valsčius, kaip Ukri (tarp Vegerių ir Žagarės). Brunavą - Panemunę ir Aknistę, kur latvių daugumą. Visa tai buvo sudaryta taikiu būdu, be jokių priekaištų, be jokių susijaudinimų tautoje. Nežiūrint to, pasienyje, kur mišrios abiejų tautų sodybos, sunku yra pravesti sienas taip, kad visi vienos tautybės gyventojai būtų vienoj valstybėj. Nėra žinių, kur ir kiek iko latvių Lietuvos pusėj, bet 1935 m. Latvijos visuotinio tautos surašinėjimo duomenys rodė, kad Latvijos pusėj, Ilukštos apskrityje Raudos pasienio valsčiuje lietuvių buvo 13,5%, Prodės — 12,2%, Aknistės — 10,9%, Kurcumo — 9.0%, Garsenės — 8.5%, Susejos — 8.3%, Lašų — 6 3%. Dėmenės — 4.9%, kitur mažiau.

Buvo lietuvių ir kituose pasienio apskričių valsčiuose, bet tai nėra žinių. Taip visiškai nesuprantama, kodėl piešiami tokie žemėlapiai ir keliama nesantaika, neva visų latvių tremtinių vardu.

TAI YRA FAKTAS NUO 1905 METŲ

Leopills yra prirašomos kenčiantiems nuo viduriu užkietėjimo. Leopills suteikia saugų ir švelnų palengvinimą. Leopills yra grynas daržovių vaistas viduriams, kuris grąžina reguliarumą natūraliu būdu. Užsakykite pas savo vaistininką — 50 už $1.00. Nepriimkite pakaitalų. Pinigų grąžinimas garantuotas.

BENDRAS APDRAUDIMAS

Automobilių, ligoninėje buvimas, gaisro, gyvybės, bendras atsakomybės (Liability) ir kt.

E. A. KLINE
175 West Jackson Blvd., CHICAGO 4, ILL.
WEbster 9-4380
Namų tel. Linden 4-6104

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS!

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon. Ypatingai yra atpiginta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užuolaidoms, (Slip covers) — baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų.
Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje

LIETUVIŠKI VARDAI

JAV MOKSLINĖJE LITERATŪROJE

CEZARIS SURDOKAS, Baltimore, Md.

Praėjusių metų rugpiūčio 27 d. Draugo kultūriniam priede buvo atspausdintas tokio pat vardo rašinys su apie 70 lietuviškai skambančių pavardžių, kurias buvau pastebėjęs amerikiečių mokslinėje literatūroje. Be abejo, ne kiekviena lietuviškai atrodanti pavardė reiškia jos savininko lietuvišką kilmę. Ir atvirkščiai, yra žymus skaičius lietuviškos kilmės mokslininkų (bei šiaip žymių asmenų), kurių pavardėse nėra likę nieko lietuviška. Tačiau nežiūrint galimų paklaidų ir žymių nubyrėjimų dar gana imponuojantis skaičius lietuviškų pavardžių galima pastebėti bevartant mokslo žurnalus ir įvairius kitokius mokslo leidinius.

Nuo ano sąrašo paruošimo, t. y. per antrąjį 1960 m. pusmetį, pastebėjau šias lietuviškas pavardes amerikiečių mokslinėje literatūroje:

Medicinoje

Bene daugiausiai lietuviškų pavardžių tenka pastebėti gausioje medicinos sričių periodinėje spaudoje. Mokslinio darbo, kuris buvo skaitytas 20 metiniam suvažiavime bandomosios dermatologijos draugijos (The Society for Investigative Dermatology), įvykusiam 1959 m. vasarą Atlantic City, N. J., koautorium yra **Bronius Baskys.** Praėjusių metų lapkričio mėn. tas darbas atspausdintas žurnale: "The Journal of Investigative Dermatology". Jis įvardintas "Inhibition of the in vitro clearing activity of pancreatic lipase by hyperlipermic and hypercholesteramic serum and tissue extracts". Stambiam leidinyje: "Progress in Neurology and Psychiatry" cituojamas **A. J. Palubinskas,** kuris yra koautorium straipsnio "Calcification of the basal ganglia of the brain". tilpusio "American Journal of Roentgenology", 1959. Kitas to paties autoriaus straipsnis iš tos pat srities cituojamas iš žurnalo "Radiology", 1959. Toje knygoje spausdinama studija pirmame rašinyje minėto **H. T. Wycis.**

New Yorko Mokslų Akademijos analų 88 tome "New Diuretics and Antihypertensive Agents" cituojami **O. T. Kuzma** ir **E. Varnauskas.** Pirmasis yra koautorium straipsnio "An effective treatment of refractory ascites in cirrhosis of liver" (A. M. A. Arch. Intern. Med., 1960). Antrasis cituotas iš "Scand. J. Clin. Lab. Invest.", 1955. **V. Zigas** yra koautorium straipsnio "Degenerative disease of the central nervous system in New Guinea", tilpusio "New England J. Med"., 1957. Apie tą pačią ligą V. Zigas yra rašęs ir "Medical Journal of Australia".

"The Journal of Immunology" atspausdino studiją "The dissociation of hemolytic antibody from sensitized cells as measured by cell-to cell transfer", kurio koautorium yra čikagietė **Lillian Masaitis.** Veikale "Cardiovascular effects of nicotine and smoking" cituojamas **G. Karpe,** kurio straipsnis "The basis of clinical electroretinography" buvo tilpęs "Acta Ophthalm", 1945 . "Aerospace Medicine" užtinkame straipsnį, kurio koautorių tarpe yra **J. Partavokas** ir **D. Variakojis.** Straipsnio pavadinimas: "Gaseous nitrogen elimination at ground level and simulated altitude and the occurrence of decompression sickness".

Biologinuos moksluos

Veikale "Biology of Aging" cituojamas **C. G. Daukas,** kuris yra koautorius studijos "Fibrogen level during the life span in health and disease", išleistos Gerontologijos Instituto, Floridos Universiteto. Tame pat veikale cituojamas **J. Garbus,** koautorius straipsnio "Age and oxidative phosphorylation in rat liver and brain", tilpusio žurnale "Nature", 1956. **A. A. Yakaitis** savo straipsnį "The ralationship of age, stain and species to the reducing activity of leucocytes" buvo talpinęs žurnale "Blood", 1959. Chicagos Loyolos Universiteto graduantų darbas "Voges - Proskauer test using 1-naphtol purified by steam distillation" tilpo praėjusio lapkričio numeryje žurnale "Applied Microbiology". Jo koautorium yra **D. A. Yarashus.**

New Yorko Mokslų Akademijos analė "Biochemical aspects of microbial pathogenity" yra straipsnis, kurį parašė **S. S. Barkulis.** Straipsnio antraštė "Biochemical properties of a virulent and an avirulent strain of group A hemolytic streptococcus". "Journal of Bacteriology" rugsėjo numeryje Barkulis yra koautorius straipsnio "Streptococcal L Forms". "Archives of Biochemistry and Biophysics" (1958) buvo atspaustas straipsnis, kurio koautorium yra **I. Lozaityte.** "Tobacco", 1958, buvo atspausdines straipsnį "Biochemical conversions of some tobacco alkaloids", kurio koautorium yra **A. A. Vaitekunas.**

Chemijoj ir atominėj fizikoj

"Encyclopedia of Spectroscopy" cituoja studiją "Synthesis of enantiometric alpha - cephalins" (J. Am. Chem. Soc., 1952), kurio koautorium yra **J. Maurukas.** Ta pati enciklopedija kitoj vietoj cituoja "Spectrophometric determination of vitamin D in presence of vitamin A" (Anal. Chem., 1954), kurio koautorium yra **J. W. Vaitkus.** Vėl kitoj vietoj ten remiamasi "Symposium on composition of petroleum oils", kur iš autorių yra **J. G. Bendoraitis.**

Antrosios tarptautinės konferencijos atominei energijai taikingiems tikslams panaudoti darbų tome (Geneva, 1958) koautorium užtinkamas **A. A. Chilenskas.** Keliais atvejais teko pastebėti cituojamas **Margeris A. Jesaitis** ("Biological Chemistry", "Journal of Experimental Medicine"). Jo vienas darbas įvardintas "The chemical and antiviral properties of somatic antigen of phase II Shigella Sonnei". Iš "Clinical Chemistry" puslapių patiriame, kad ten yra rašęs **R. Oslapas.**

Atominės Energijos Komisija yra išleidusi studiją apie radioaktyvių isotopų patologinį poveikį, kurios koautorium yra **J. F. Kuzma.** Praėjusio rugsėjo "Radiation Research" įsidėjo straipsnį "The effect of zirconium citrate on the latent period of Sr89-induced bone cancer in mice", kurio koautorium taip pat yra Kuzma.

Minėta "Encyclopedia of Spectroscopy", be minėtų lietuviškų autorių, remiasi dar vienu, iš anapus. Citatų tarpe minimas **P. Machulis.** Jo darbas "Determination of rancidity of linsed oil by spectrophotometric method" išleistas Vilniaus Universiteto. Citatoje tai užrašyta taip: "Uchenye Zapiski Vil'Nyus Univ., Ser. Mat. Fiz. I Khim. Nauk" (1956).

Kituose moksluos

Atskiru veikalu Detroite Wayne Valstybinis Universitetas išleido "Angular scattering functions for spherical particles", kurio koautorium yra **W. J. Pangonis.** Veikalą knygų apžvalgoje mini "Archives of Biochemistry and Biophysics" spalio mėn. numeryje, o cituoja "Colloid Science", gruodžio laidoje. "The Journal of the Astronautical Sciences" pernai pavasario laidoje įsidėjo straipsnį "On the problems of reentry into the earth's atmosphere", kurio koautorium yra pasirašęs **Algimantas J. Besonis.**

"Illinois Journal of Mathematics" gruodžio mėn. numeryje cituojama studija "Differential systems with boundary conditions...", kurios autorium yra **A. Bebonis.** "Nuclear Science and Engeneering" spalio laidoje citatose minimas **G. Jura.** Vienas astronomijos žurnalas atspausdino **A. Radžiaus** saulės užtemimo stebėjimo pastabas.

Linguistic Society of America narių sąraše, kurį skelbia žurnalas "Language" yra šios lietuviškos pavardės: **Casimir A. Alminas, Peter Jonikas, Antanas Klimas, Jean Praninskas, Alphonse Frank Grinius, Anthony Salys.** Be to, nors ir ne iš pavardės, bet atpažįstame Rev. **Walter Charles Jaskievicz,** o taip pat lietuvių bičiulį **Alfred Senn.**

Margaret Raskauskas priimta į Amerikos Bakteriologų Draugiją, o **Veronica Arlunas** — Medicinos Knygininkų Draugiją.

Be to, dar esu pastebėjęs tokias pavardes: I. Bauga, A. de S. Brasunas, J. Dekleva, J. Kalas, D. M. Kipnis, U. R. Laurila, D. S. Lukas, A. S. Makas, C. Wegelius. Panašiai skambančių pavardžių galima surasti ir daugiau, bet tokių pavardžių lietuviškumą jau sunku atsekti.

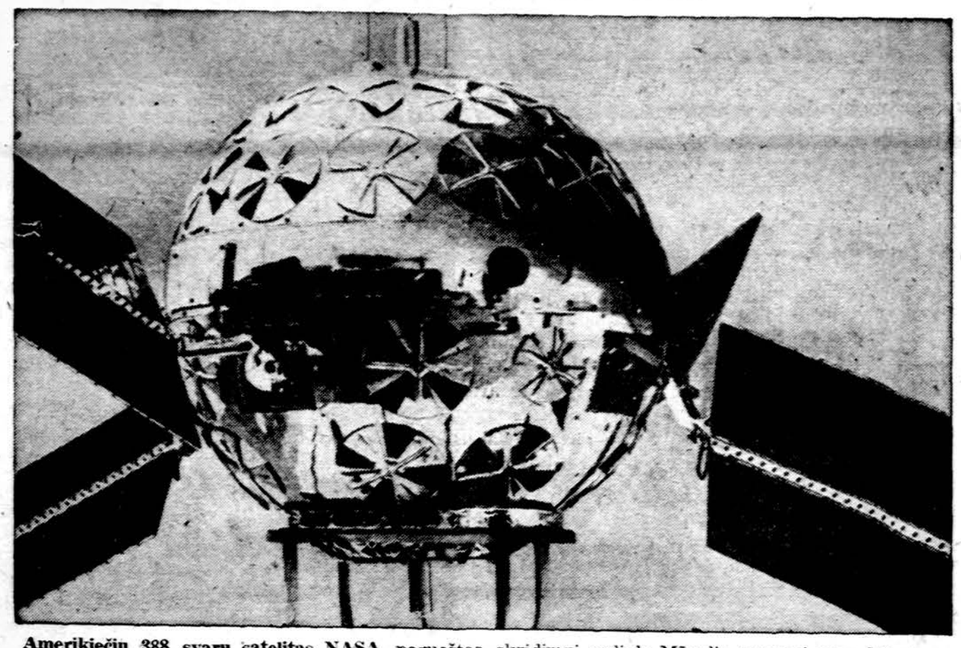

Amerikiečių 388 svarų satelitas NASA, paruoštas skridimui aplink Mėnulį; sparnai yra dalis temperatūros kontrolės sistemos; tamsiosios dalys sugeria šilimą, kol pasiekiama norima temperatūra, tada automatiškai apsisuka ir šviesiosios dalys reflektuoja šilimą. Šio satelito paleidimas į orbitą nebuvo sėkmingas.

ANTROSIOS "JAUNŲJŲ DAIGELIŲ" LAIDOS PROGA

DANUTĖ PAŠKEVIČIŪTĖ, Baltimore, Md.

Janina Narūnė "Jaunieji Daigeliai". Eilėraščiai vaikams. Antroji pataisyta ir papildyta laida. Spaudė "Draugo" spaustuvė 1960 metais.

Štai dabar, vos tik išėjusi iš spaustuvės, mane pasiekė J. Narūnės "Jaunųjų daigelių" antroji laida. Kadangi pirmosios laidos knygos turėjo gražų pasisekimą ir buvo visos išpirktos pirmaisiais mėnesiais, autorė J. Narūnė pasiryžo, peržiūrėjusi ir pataisiusi pirmuosius "Jaunuosius daigelius", išleisti antrąją laidą.

"Jaunieji daigeliai" yra trijų dalių eilėraščių rinkinys mažiesiems, darželio bei pirmųjų pirmųjų mokyklinių skyrių vaikams. Autorė knygą suskirstė šitaip: pirmoji dalis yra pavadinta "Mano lėlės", antroji — "Pabirėlės", o trečioji — "Tėviškėlė". Viso knygelė turi 55 puslapius ir talpina 40 eilėraščių. Šioje antroje laidoje nėra eilėraščių, kurie buvo skirti jau vyresniojo amžiaus vaikams. Taigi čia neberandame eilėraščių "Pirmieji savanoriai" ir "Motina". Autorė labai tiksliai pasielgė šitaip padarydama, kadangi šie eilėraščiai mažiesiems iš tikrųjų buvo persunkūs. Tenka J. Narūnę sveikinti už kruopštumą, padirbėjus prie antrosios laidos pataisymo, išimant vyresniojo amžiaus vaikams skirtus eilėraščius, nes nuo to knygelė įgavo daugiau vientisumo.

"Jaunųjų daigelių" antrosios laidos aplanke randame pasisakymus iš recenzijų apie pirmąją šios pačios knygelės laidą. Tai geras ženklas: jis palengvins tėvams ir mokytojams knygelę tinkamiau įvertinti. Tame pačiame aplanke yra įdėta ir autorės nuotrauka. Gaila tik, kad apie ją nieko plačiau neparašyta. Būtų gera tokiu būdu skaitytojus pradėti supažindinti ir su autoriais; juk knygos yra jų darbo vaisius ir neatskiriama jų dalis. O jei skaitytojas žino knygų turinį, kodėl jam turėtų būti atimta teisė sužinoti šį tą apie autorių?

Belieka tik sveikinti tą retą mūsuose apraišką, kada išeina vienos ir tos pačios knygos pakartotina laida. Visi žinome, kad knygos yra sunkiai leidžiamos ir sunkiai perkamos. Šiuo gi atveju (o kad jų būtų daug!) galima pasakyti: autoriai kuria, o knygos nemiršta!

DĖMESIO VISIEMS!

Esamais vaistais J.I.B. F-la 1-25849 išgydoma 100% pleiskanas, plaukų slinkimas, niežėjimas, šašus ir atgaunama jaunystės plaukų spalva. Patyrę vaistų gerumą, patarkite giminėms, kaimynams ir pažįstamiems. Jei neišgydytų, pinigai grąžinami. Į reikalavimus, vaistai siunčiami COD. Vaistai gaunami Drug Store 2458 W. 69th St., Chicago 29, Illinois.

Archeologiniai radiniai

Senovės miesto dalis atkasta Delos saloje, Egėjaus jūroje. Atkasė Prancūzų archeologinė Mokykla Atėnuose. Miesto būta prie Kynthos kalno. Atkasti namų pamatai su geometriniais ornamentais.

Didelis portikas senovės krikščionių bažnyčios ir eilė kitų paminklų iš ketvirtojo šimtmečio atkasta Makedonijoje, kur yra Phillippi vietovė. Kasinėjimus vykdė Graikų Archeologijos Draugija.

Tokio testamento lengvai nepakeisi

Newfoundlando gyventojas Murphy, prisibijodamas, kad jo testamento kas nors be jo žinios nepakeistų, jį sau ištatuiravo ant nugaros.

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Visos programos iš WOPA
A.M. 1490 Kilocicles FM 102 7 P.M.
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryte. Šeštadienį ir sekmadienį 8:30 iki 9:30 val. ryte. Vakaruškos pirmadienį 7 val. vak.
Raštinė: 7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Telef. HE 4-2413.

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PRospect 6-7960

DAINA CO
Sav. inž. A. Semėnas
● Televizijos ● Radijai,
● Juost. rekorderiai.
● Fonografai ● Plokštelės,
● Elektriniai virtuvės prietaisai
● Elekktr. laikrodžiai,
● Rašomsios mašinėlės,
● Radijo ir TV lemputės,
● Visokios antenos,
● Baterijos ● Dalys,
● Foto kameros ir filmos
● Elektros lemputės.
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3321 S. Halsted St.-CL4-5665
Atd.: 9-6 pirm.-ketv. 9-9. Sekmad. uždaryta.

A. ABALL ROOFING
Įsteigta prieš 48 metus
Gutters, Downspouts, Stogai, Dumtraukiai Pataisomi, Išsmalinami arba dedame naujus. Dažymas iš lauko. "Tuckpointing". Pamatai atremontuojami. Pilnai apsidraudę. Nemokamai apskaičiuojame: žemiausios kainos. Darbas garantuotas. Atdara dieną ir naktį bei sekmadieniais.
LA 1-6074 ir RO 2-8778

dovanos taupytojams
SAUSIO IR VASARIO MENESIAIS
PADĖJUS $500.00 AR DAUGIAU
KAS DU MĖN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.
DARBO VALANDOS:
pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.
5¼% mokame už ilgalaikes taupmenas!
JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vedėjas
ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1447 S. 49 th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

1909 1961
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000.
4 1/4% DIVIDENDAS MOKAMAS VISOMS SANTAUPOMS
NUO 1961 M. SAUSIO 1 DIENOS
TAUPYK STIPRIAUSIOJE
CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE
Turtas — $80,000,000.00
Atsargos Fondas $7,000,000.00
Justin Mackiewich, Chairman of the Board
Justin Mackiewich Jr., President
FREE PARKING
Už indėlius įneštus iki sausio 12 d. dividendas bus išmokėtas nuo sausio 1 d.
Standard Federal Savings AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141
VALANDOS: Kasdien įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiad. visai neatidaroma.

PERKRAUSTYMAI—MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų, šaukite sekančiai:
MOVING
ANTANAS VILIMAS
3415 SO. LITUANICA AVENUE
Chicago, Ill. Tel. FRontier 6-1882

JŪSŲ DŽIAUGSMAS BUS PILNESNIS...
kai įsigysite ką nors nauja iš baldų. Tik už $149.95 galite įsigyti 3 dalių miegamojo setą, spyruokles, čiužinį, 2 pagalves, 2 lempas, kilimėlį ir paveikslą. Už $189.95: 2 dalių parlor setą, 2 pakopų stalą, cocktais stalą, 2 stalo lempas, kilimėlį. 5 gabalų DINETTE setas $39.95 ir aukščiau. Didelis pasirinkimas iš Vokietijos importuotų Stereo, HI FI, Fonografų ir radio aparatų, su kuriais galite girdėti Europos radio stotis ir kitokių baldų ir namams reikmenų.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, sav.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Rd. Tel. SEeley 3-4711
Sekmadieniais atdara nuo 11 iki 5 val. po pietų

TV. RADIJAI, STEREOFONINIAI HI-FI, VOKIŠKI APARATAI TAISYMAS IR PARDAVIMAS
FRANK'S TELEVISION AND RADIO, INC.
3240 South Halsted Street Tel. CA 5-7252

Alės Rūtos "Motinos rankos"

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Calif.

Alė Rūta savo romanais "Trumpa diena" ir "Motinos rankos" mūsų literatūroje užima liaudiškos rašytojos poziciją. Romane "Motinos rankos" ji atvaizduoja lietuvės kaimietės katalikės motinos meilės psichologiją gan ilgo laikotarpio perspektyvoje, pradedant spaudos draudimo metu ir baigiant antro Pasaulinio karo pokariu, kai Lietuvos kaimas buvo sukolchozintas, partizanai likviduoti ir ėmė rodytis siuntiniai iš Amerikos.

Meistriškai parodyta motinos meilė

Vyriausia šio romano veikėja yra Emilija Kunigiškytė - Petronienė. Alė Rūta vaizduoja Petronienės meilę savo vaikams įvairiuose gyvenimo laikotarpiuose: ji sunkiai, net labai sirgdama, dirba vaikų gerovei; ji džiaugiasi, kai iš jos vaikų trykšta sveikata, jaunystė ir džiaugsmas, ir kančia kartu su susirgusiu vaiku: vaikų fizinis skausmas yra jo motinai širdies skausmas. Alei Rūtai pavyko maestriškai parodyti motinos meilės grožį.

Petronienei tenka pirmąjį Pasaulinį karą praleisti Rusijoje ir ten su dviem savo vaikeliais pergyventi žiaurią netvarką ir skurdą revoliucijos metu; antro Pasaulinio karo eigoje dėl Lietuvos laisvės partizanaudamas žūsta jos sūnus ir kiti du pasitraukia į Vokietiją ir iš ten atsiduria Amerikoje. Viena jos duktė, gimnazistė, už antirusišką demonstraciją mokykloje, suimama, ištremiama į Rusiją ir ten miršta nuo džiovos ir tėvynės ilgesio. Vokiečiams besitraukiant iš Lietuvos Petronių sodyba atsiduria tarp dviejų frontų, sudeginami jos ūkio trobesiai ir artilerijos sviedinio šukės sužeidžia jai kojas ir ranką.

Ūkininko sentimentai žemei

Po antro Pasaulinio karo Petronienei belieka Lietuvoje viena duktė Barbora ir ta savo tėvams neturi sentimento. Kolektyvinant kaimus, Petronienė netenka savo gimtųjų namų, kurie atitenka jos tėvo pusininkui. "Privatinės nuosavybės atėmimas žmogui yra lygus jo išvilkimui iš jo drabužių, tai yra žmogui jo asmenybės žymės atėmimas, nes privatinė nuosavybė yra asmenybės praplėtimas bei papildymas", sako vysk. Fulton J. Sheen. Komunistų doktrina, privatinė žemės nuosavybė — tai eksplotacijos pagrindas. Alės Rūtos romane privatinė žemės nuosavybė yra gilus sentimentas bei "asmenybės praplėtimas". Lietuvis ūkininkas sentimentališkai prisirišęs prie savo namų, prie nuosavos žemės sklypo, prie savo gyvulių ir dirba nelengviau už samdinius.

Psichologinė beletristė

Emilijos Petronienės, kaip ir jos motinos Kunigiškienės, sunkus, vargingas, pasiaukojimo kupinas motiniškas gyvenimas Alės Rūtos atvaizduotas maestriškai jos darbo, gyvenimo sąlygų atžvilgiu ir psichologiškai tiksliai jos sielos virpėjimų atžvilgiu. Kaipo psichologinė beletristė Alė Rūta išpildo Maksimo Gorkio reikalavimą, kad "grožinė literatūra būtų žmogaus pažinimo mokslu".

Mūsų autorė moka savo veikėjų sielos vibracijas lydėti atitinkamais jų fiziniais judesiais. Kiekvienas sielos suvirpėjimas turi atitinkamą fizinį palydovą. Kaipo lietuviško kaimo buities vaizduotoja Alė Rūta rodo savo nepaprastai tikslią kūrybinę atmintį: skaitydamas jos romaną, jauties tarsi pats gyvenąs su jos kaimiečiais, matąs juos darbe ir poilsyje, girdįs juos kalbant sau artima kalba ir artimomis temomis.

Buities vaizdavimo atžvilgiu Alė Rūta yra realistė, kaip Žemaitė, bet skiriasi nuo jos tuo, kad pasakoja ne sausai, ne skeptiškai ir ne ironiškai. Alė Rūta verčia savo romano mažus, jaunus ir senus veikėjus dainuoti elegiškas dainas: tiesa, dainuojama perdaug ir tuo nusikalstama gyvenimo tikrovei, bet užtat romanas įgyja tam tikro ritmo ir elegijos.

Meilė personažams

Kaip ir Pearl S. Buck, Alė Rūta moka savo pasakojimo tone, jo stiliuje išlaikyti meilę visiems savo personažams ir jų gyvenimo buičiai — jų vargams, skausmams ir džiaugsmams. Alės Rūtos romane ne pagiežos, nei neapykantos, nei sarkazmo žmonių savimylai, klaidoms. Kaip Pearl S. Buck, taip ir Alė Rūta moka savo skaitytoją "užkrėsti" savo nuotaikomis, savo visuotinės simpatijos, užuojautos sentimentais. Kaip Vaižgantas, taip ir Alė Rūta vaizduoja lietuvius kaimiečius taip, kad sužadintų meilę Lietuvai, lietuviams ir jų dorybėmis ir ydomis. Tokios savybės neturi Žemaitės apysakos.

Tragiška, kai meilė ne mylima

Petronienės gyvenimo pabaiga yra tragiška: ji kenčia ne vien fizinius skausmus, bet yra apleista savo žento, dukters ir anūkų. Petronienės gyvenimas — tai herojiška, pasiaukojanti meilė savo vaikams, kurių laimė sudaro jai jos gyvenimo tikslą, o mirti jai tenka vieniši, nejaučiant nei dukters, nei anūkų, nei savo vyro meilės nei užuojautos. Tragiška, kai meilė nėra mylima. Kol buvo sveikesnė, kol galėjo savo anūkams patarnauti, jie glaudėsi prie jos, kalbėjosi su ja, bet kai ji atsidūrė sunkios ligos patale, — nebegalėjo savo anūkų prisišaukti, betgi kai gavo iš Amerikos siuntinį su saldumynais ir galėjo savo anūkams ir vyrui pakišti ar po saldainį ar po šokolado gabaliuką, jie visi ėmė ligonę lankyti, bet tai darė ne iš meilės sunkiai sergančiai ligonei, o iš "meilės" saldumynams. Kai Petronienė pritrūko saldumynų, nebeprieidavo prie jos nei anūkai, nei vyras.

Alė Rūta apie vaikus

Alė Rūta vengia rodyti vaikų egoizmo; jos romane vaikai bemaž angeliški, bet Petronienės anūkai parodyti natūrališkai — kaip maži egoistai. L. Tolstojus savo vaikystę ir jaunystę aprašė kaip egoizmo laikotarpį; Alė Rūta, matyt, yra kitokios nuomonės apie vaikus ir nenori matyti jų egoizmo, jų savimylos, bet Petronienės anūkams padarė išimtį ir pavaizdavo juos realistiškai. Barbora yra vienintelis Petronienės vaikas, likęs gyvas Lietuvoje. Barbora yra "arčiausia, lengviausiai prišaukiama, bet iš tikro pati tolimiausia iš visų vaikų".

Emilija ištekėjo už Petronio ne iš meilės, o iš noro mažiau, lengviau dirbti, nes jai atrodė, kad jos tėvas ją perdaug darbu apkrauna. Jos pirmoji meilė — Jonas — buvo neturtėlis, tad jis nedrąsiai jai piršosi ir jai nebuvo patogu iš ūkio eiti į grytelę; taigi Emilija išėjo už nemylimo vyro, kurį tačiau gerbė kaip savo teisėtą vyrą ir savo vaikų tėvą, bet Jonas pasiliko lig mirties jos širdies gilumoje.

Alė Rūta rodo Emiliją Petronienę neužmirštančią savo pirmosios meilės. Kaip katalikė, Petronienė neprisileidžia noro, kad Petronis mirtų ir ji liktų laisva; ji tokią mintį nubloškia į savo sąmonės gelmes, iš kur karts nuo karto jos Jonas pasirodo jai sapne, kaip širdžiai artimas žmogus.

Meilė ir pareiga

Vinco Krėvės kerdžius Lapinas miršta su meilės vizija; Alės Rūtos Petronienei pirmoji meilė karts nuo karto tepasireiškia per sapną. Lapino meilė yra psichologijos sferoje, Petronienės meilė — psichoanalizės srityje. Kaip H. Sienkiewicziaus Anelė (iš rom. "Bez dogmatu"), taip ir Alės Rūtos Emilija lieka ištikimos savo teisėtiems vyrams tik dėl to, kad nevalia griauti sakramentiniu būdu sudarytos santuokos. Religinė dogma sulaiko jas nuo paklusimo savo širdžiai ir verčia laikytis ištikimybės savo, nors ir grubiai egoistiškiems, vyrams ir palenkia šventą pareigą laikyti augščiau už sentimentą, nors sentimentas gali būti ir gilus ir gražus, "praktiškas".

Alės Rūtos kalba gyva, žodinga, bet vienur kitur pasitaiko semantinė klaida iš inteligentų žargono.

Aplamai imant, Alė Rūta emigracijoje reiškiasi kaip produktyvi ir aiškiai talentinga rašytoja. Galimas dalykas, kad lietuvių tautos garbei Alė Rūta ateityje laimės premiją net ir aukštesnę už lig šiol laimėtąsias.

Dr. J. Hollander veda Ethel Tankel tyrimams į specialų sandarų kambarį, kuriame kontroliuojamas oras. Kambarys yra įruoštas Philadelphijos Universitete. Jame aukščiau minėtoji moteris ir kitos pacientės laikomos tiriant oro įtaką į arthritis ligą. Jos kambary bus uždarytos nuo 3 iki 4 savaičių.

Pasikalbėjimas

SU DAIL. VLADU VAITIEKŪNU

Neseniai persikėlęs iš Chicagos į Los Angeles dailininkas Vl. Vaitiekūnas sutiko čia skaityti paskaitą dailės klausimu lietuvių kultūros klubo susirinkime. "Draugo" korespondentas kreipėsi į dailininką su eile klausimų, į kuriuos dail. V. Vaitiekūnas įdomiai atsakė:

— Kaip pavyko įsikurti Kalifornijoje ir ar patinka naujoji vieta?

— Kiekvienas iš mūsų likimo brolių bandome, ieškome, ir aš tikiu, tada nusiraminsime ir tada galutinai įsikursime, kai atgausime tai ko netekome. Kalifornija yra graži valstija, klimatas puikus, gamta žavi. Čia yra puikių galimybių dailininkui įsijausti į jūros platybę, į kalnų didybę ir dykumos nykumą, todėl čia susispietė tūkstančiai dailininkų; pvz. Laguna Beach, nedidelis miestelis, yra ištisas dailininkų miestas su šimtais galerijų. Vienintelis dalykas naujai atvykusiam yra susidaryti sąlygas kūrybai.

— Kokie įspūdžiai, susipažinus su vietine lietuviška kolonija?

Lietuviška kolonija čia yra išimtinai skirtinga. Nesugadintas lietuviškas nuoširdumas, paprastumas, paslaugumas savo broliui padėti. Taip pat nuoširdus susirūpinimas tautiniais ir kultūriniais klausimais.

— Kokį įspūdį padarė Los Angeles muziejai?

— Mačiau Luvro, New Yorko ir Chicagos meno muziejus, Los Angeles County meno muziejus nenustebina, bet ir šis meno muziejus turi gana neblogą garsių dailininkų kūrinių kolekciją; ypatingai stiprūs baroko ir rokoko skyriai.

— Ar turite ryšių su vietos amerikiečiais ir lietuviais dailininkais?

— Nepraleidžiu progos su vietos dailininkais kolegiškai pasikalbėti, susitikdamas miesto skveruose ruošiamose meno parodose; taip pat, kaip minėjau, tame menininkų Parnase — Laguna Beach mieste. Žinoma, jų visos mintys sukasi daugiausia apie komercinę meno vertę. Įsirašyti į jų organizacijas dar nesiruošiu, nes esu susidomėjęs sujungti vietinius lietuvius dailininkus ir architektus, kurių čia gyvena keliolika, į sambūrį.

— Kaip vertinate vietos lietuvių kultūrinę veiklą?

— Ji reiškiasi labai konstruktyviai. Ypač Los Angeles lietuvių kultūros klubas, kuris apjungia didelę daugumą Los Angeles lietuvių kultūrininkų, ir kuris savo paskaitomis bei diskusijomis kelia visuomenės kultūrinį lygį.

— Kokią paskaitą skaitysite artimiausiame kultūros klubo susirinkime?

— Paskaitos tema: "Abstraktinio meno atsiradimo priežastys".

Kor.

Ryžių arija

Gioacchino Rossini, vienas didžiųjų operų kompozitorių, prieš pat vienos operos premjerą patyrė, jog vienas jos pirmaeilių solistų labai nemėgo dainuoti vienos arijos. Rossini gerai žinojo, kad su tuo užsispyrėliu ne juokai. Susirūpinęs kartą jis grįžo namo. Namie tarnaitei tuojau įsakė išvirti ryžių, kuriuos kompozitorius labai mėgo. Jis pats tuojau atsisėdo prie fortepijono ir, nepraėjus nė ketvirčiui valandos, sukūrė puikią ariją, kuri ir iki šiol "Ryžių arija" tebevadinama.

Ir baras tėvas — įkvėpimas

Ludovico Ariosto, vienas žym. italų poetų, kartą buvo skaudžiai tėvo baramas už kažką. Jaunasis poetas kantriai tylėjo ir ramiai laikėsi. Tėvui pasitraukus, poeto brolis jį paklausė: "Kodėl tu visą laiką tylėjai? Juk matom, kad tėvas šį kartą visai klydo ir tave neteisingai vanojo". Poetas paaiškino: "Klausyk, broli. Rašau komediją, kur tėvas bara savo sūnų. Tylėjau norėdamas girdėti viską, ką mano tėvas sakė. Tokia puiki scena juk ne kasdien pasitaiko. Ar ne taip?"

Už investavimo są-tas mokam
Už paprastas santaupas mokam 4%
4 1/4 %

District Savings su malonumu praneša naują aukštą dividendą, mokamą už paprastas santaupas nuo 1961 m. sausio 1-os dienos, o už investavimo sąskaitas ir toliau mokės 4¼%.

Taupytojams duodame dovaną — 8 gabalų kepimo indų setą — atidarant naują sąskaitą su $200 ar daugiau arba pridedant $200 ar daugiau turimoje sąskaitoje — iki 1961 m. vasario 28-os dienos!

DISTRICT SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
3430 SO. HALSTED ST. CHICAGO 9, ILL. CLiffside 4-0104
Albert J. Aukers, Prezidentas
VALANDOS: Pirmad. ir antrad. nuo 9 iki 4, trečiad. neatidarome, ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 8 vak., o šeštad. nuo 9 iki 1 val.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
JANUARY — SAUSIO 26, 27, 28 D. D.

PRICED TO SELL
CLOSE OUT OF ALL CHRISTMAS DECANTERS OF STRAIGHT & BONDED WHISKIES

ROPHI THREE STAR COGNAC	Fifth	$4.98
BARON VON KLUEG 10 yr. Old GERMAN BRANDY	Fifth	$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
IMPORTED POLISH CHERRY, APPLE, BLACKBERRY, STRAWBERRY, GOOSEBERRY or RED CURRANT WINE	Fifth	$1.69
IMPORTED ROSE BELA WINE	Fifth	$1.19
PIERRE CARTIER MEDOC, GRAVES, BARSAC SAUTERNES, STEMILION, HAUT SAUTERNES	Fifth	$1.39
VODKA WYBOROWA 100 PROOF Imported from Poland	Fifth	$5.98
HEINEKENS IMPORTED BEERS 24—12 oz. Bottles	Case	$7.25
O'KEEFE IMPORTED CANADIAN BEER or ALE Case of 24—12 oz. Cans		$5.49

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/4%
NEŠA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario 1 d., 1960
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD. ..9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

Planingas taupymas visada moka gerus DIVIDENDUS!!
Nuo 1905 metų, tai yra, nuo pirmos įsikūrimo dienos,
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
nuolat išmokėjo aukštus nuošimčius savo taupytojams
4 1/4% Metinis dividendas už santaupas visose sąskaitose!
PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN
Mutual Federal Savings and Loan Association
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 West Cermak Road, Chicago 8, Illinois
Phone: VIrginia 7-7747 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

500 SIUNTINIŲ SU PUSE UŽDARBIO!

Gaudami nemaža pareikalavimų iš tų savo klijentų, kurie laiku nesuspėjo užsisakyti mūsiškių kalėdinių be uždarbio siuntinių, jaučiame pareigą pratęsti savo pasiūlymą DAR 500 SIUNTINIŲ.

Turėdami galvoje tai, kad kalėdinius siuntinius esame jau išpardavę, siūlome dabar DAR PAPILDOMUS 500 SIUNTINIŲ ir esame pasiruošę jų pelnu dalytis su savo klijentais, atiduodami tuos siuntinius SU PUSE UŽDARBIO:

SPECIALŲ SIUNTINĮ Nr. 1, kurį sudaro
1. 3 jardai vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam paltui (žalia, mėlyna, tamsiai mėlyna ar juoda).
2. 3¼ jardų vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam kostiumui
3. 3 jardai pamušalo
4. 1 vilnonis moteriškas ar vyriškas megztinis
5. 1 pora žieminių moteriškų kojinių
6. 1 pora vilnonių vyriškų kojinių.

Pilna šio siuntinio kaina yra $44.00.

KAINA SU PUSE UŽDARBIO yra tiktai **$41.50**

įskaitant visus mokesčius.

SPECIALŲ SIUNTINĮ Nr. 2, kurį sudaro
1. 6½ jardų vilnonės medžiagos dviems moteriškiems kostiumams (tamsiai mėlyna ar pilka)
2. 6½ jardų vilnonės medžiagos dviems vyriškiems kostiumams tamsiai mėlyna, ruda ar tamsiai pilka)
3. 3 jardai vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam paltui (žalia, mėlyna, kupranugario spalvos, tamsiai mėlyna ar juoda)
4. 10 jardų pamušalo
5. 4 jardai rajoninės medžiagos vienai moteriškai ar dviem vaikiškoms suknelėms.

Pilna šio siuntinio kaina yra $85.00.

KAINA SU PUSE UŽDARBIO yra tiktai **$79.50**

įskaitant visus mokesčius.

Abiejų šių SPECIALIŲ siuntinių visos medžiagos yra eksportinės rūšies angliškos medžiagos.

Pareikalavus siųsime oro paštu nemokamai medžiagų pavyzdžius į bet kurį pasaulio kraštą.

Mūsų SPECIALIUOSIUS SU PUSE UŽDARBIO siuntinius gali užsisakyti kiekvienas lietuvis, vis tiek, ar jis būtų mūsų klijentas, ar kitų firmų.

Priimsime taip pat po $1.00 užstato, kuris garantuos bet kurį mūsų SPECIALŲ siuntinį 10 savaičių laikui.

MES GARANTUOJAME:
1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigus arba nemokamai pasiunčiame kitą siuntinį
3. Visus mokesčius apmokame čia, dėl to gavėjas, sulaukęs siuntinio, nieko jau nebemoka
4. Visas medžiagas siunčiame tiktai pagal pasirinktuosius pavyzdžius
5. Kitokias prekes siunčiame tiktai pagal jų aprašymą.

Pareikalavusiems taip pat oro paštu ir nemokamai siųsime savo bendrini katalogą, kuriame yra sužymėta labai daug prekių pasirinkti, ir standartinių siuntinių kainoraštį, apimantį 31 siuntinį, kurių kainos su visais mokesčiais įvairuoja tarp $29.00 ir $125.00.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
341, LADBROKE GROVE
London, W. 10, England

COMPLETE AUTO SERVICE
AUTOMOBILIU TAISYMO DIRBTUVĖ

kurioje jūsų automobilis bus pilnai užbaigtas, pradedant motoro sureguliavimu, karoserijos ištaisymu, ratų subalansavimu, tiesaus važiavimo nustatymu, dažymu ir kitais darbais. Naujai padidintose dirbtuvėse naudojamos moderniškiausios mašinos automobilio karoseriai išlyginti. Dirbtuvėse vienu laiku gali būti taisoma virš tuzino automobilių.

Sav. STASYS DAPKUS

4542-44 So. Western Ave., Chicago 9, Ill.
Telef. CLiffside 4-2241

Remkite tuos, kurių skelbimus matot "Drauge"

MIEŽELAITIS, STUKAS IR PALECKIS

BEN. BABRAUSKAS

Kad vilniškė "Tiesa" yra nuobodžiausias dienraštis, kokio laisvojo pasaulio skaitytojas tiesiog negali įsivaizduoti, — kiekvienas, pervertęs bent kelis numerius, tatai nesvyruodamas pripažins. Didelis laiko gaišinimas yra ją skaityti, ir jeigu tai darome, tai tik dėl to, kad iš prigimties nesame ignorantai ir, svarbiausia, beskaitydami gyvai atjaučiame kantrybę Lietuvos gyevntojų, kuriems kitokia spauda neprieinama.

Iš "Tiesos" šį tą pateikia mūsiškiai laikraščiai, tačiau nemaža tokių dalykų, kuriuos verta pastebėti, mūsų spaudos darbininkų lieka praleista. Partijos dienraštis daugiausia, žinoma, susirūpinęs ekonominiais ir politiniais reikalais, tačiau pasitaiko ir kultūrinių dalykų.

Mieželaičiui svarbu būti pripažintam šiapus Atlanto

Laisvojo pasaulio lietuvių nuomonė apie menką nominalinio Lietuvos rašytojų vado Eduardo Mieželaičio poeziją, matyti, pasiekė platesnę Lietuvos visuomenę, tai jam pasidarė nebepatogu rodytis kolegų rašytojų priekyje. Todėl tenai dabar stengiamasi gauti ar sufabrikuoti iš čia palankesnį žodį apie Mieželaitį. 1961. I. 3 d. tokį "laišką iš Amerikos", pasirašytą kriptonimo A. B. (kuris gali reikšti A. Bimbą, A. Baroną ir daugybę kitų tikrų bei netikrų vardų), paskelbė "Tiesa". To laiško tikslas yra įrodyti Lietuvos gyventojams Mieželaičio talentą, jo eilėraščių "nepaprastą gražumą" ir pan. Laiške rašoma: "Gruodžio 14 d. gražiai išlydėjome atgal į tėvynę įžymųjį lietuvių tautos poetą Eduardą Mieželaitį. Poetas... mums paskaitė savo keletą nepaprastai gražių eilėraščių... Mielas poetas paliko gilų, draugišką, ilgai atmintiną įspūdį. Didžiuojamės mes šiuomi lietuvių tautos talentinguoju sūnumi" (sąmoningai palikta ar sufabrikuota "amerikoniška" lytis "šiuomi" vietoj "šiuo"). Dabar Mieželaitis tariasi galėsiąs ramiau sėdėti pirmininko kėdėje, gavęs šitokį reikšmingą pripažinimą "iš pačios Amerikos"!

Mums, deja, iš viso laiško visai nepaaiškėjo Mieželaičio talentingumas nei jo eilėraščių nepaprastas gražumas. Bet kad Mieželaitis nėra "**lietuvių** tautos poetas", nei "**lietuvių** tautos talentingas sūnus", tai aiškiai rodo paties Mieželaičio eilėraštis, N. Metų proga išspausdintas "Tiesoje" 1961. I. 1:

"Leisk, Maskva, leisk, taikos [židiny,
Prie tavęs man krūtinei su- [šilti,
Tavo bokštų giesmės vėdini,
Mes artėjam į didelę viltį".

Visų pirma lietuvis turėtų žinoti žodžio "vedinas" reikšmę ir jo vartojimo būdą (čia tinka "vedamas", ne "vedinas": tavo bokštų giesmės **vedami**). Bet svarbiausia yra tai, kad nė vienas **lietuvių** tautos poetas, — ar tai būtų Baranauskas, ar V. Kudirka, ar Maironis, — savo eilėraščiais negarbino Maskvos, nors tada Maskva taip pat buvo pagrobusi Lietuvą. Kaip dabar tauta gali vertinti tokį savo sūnų, kuris tarytum jausmingais žodžiais prisimena "Anykščių šilelio" autorių, kita proga panašiai ir Lietuvos himno kūrėją, o pats savo eilėmis klaupiasi prieš Maskvą! Baranauskas, Kudirka ar Maironis nesiglaudė prie Maskvos bokštų, kaip nūnai tai daro surusėjęs Mieželaitis.

Toji "garbė" retkarčiais praskiesti eilėmis "Tiesos" puslapius todėl ir tenka ne kuriam nuo lietuvių tautos dar nepasitraukusiam poetui, bet Mieželaičiui bei jo tipo komunistams, kaip kad pvz. T. Tilvytis, kuris, beje, tos pat dienos numeryje irgi atiduoda panašią duoklę savo broliui:

Kyla Amerika — josios eilė,
Kuboj pražydus pirmoji gėlė
Požemiu leidžia laisvės šak- [nis, —
Ryt išsiverš sukilimų ugnis.
Žemėje laisvės nebus be aukų,
Laisvės, brolau, nepasiekt be [draugų, —
Azija, Afrika — žemė visa -
Skrieja su saule, kur veda [tiesa.

Sukasi žemė į rytus, drau- [gai... ir t. t.

Ir vieno, ir kito eilėraščiai lygiai stokoja poezijos, tik pobūdis abiejų skirtingas: Mieželaitis rašo, jog Maskva tai "taikos židinys", o Tilvytis eina raudonųjų kinų keliu, skelbdamas visuose žemynuose sukilimus ir laisvę ne be aukų, t. y. propaguoja karus.

"Pritvirtinti dėstytojus prie studentų"

Kaip žinome, komunistų valdomoje Lietuvoje nebeliko mokslo laisvės nei teisės. Mokytojai ar profesoriai tegali dalykus taip aiškinti, kaip to reikalauja partija, o į aukštąją mokyklą kandidatai tegali patekti partijos rekomenduojami. Tie, kurie neturi vilčių gauti rekomendacijų, iš anksto rezignuoja, atsisakydami aukštojo mokslo svajonių.

"Liksiu dirbti gimtajame kolūkyje", — tvirtai nusprendė Renė Naujokaitė, užbaigusi Jurbarko vidurinę mokyklą ("Tiesa", Nr. 1). Tai būdingas daugelio jaunuolių likimas.

Tačiau ir tie, kurie patenka į aukštąją mokyklą, susiduria su budria globa: nepakanka dalyvauti komjaunimo organizacijoje — turi būti "pritvirtinti" dar prie dėstytojo. "Tiesos" Nr. 2 skaitome, jog Vilniaus pedagoginiam institute vienas dėstytojas būna "dvejiems metams pritvirtintas prie 25 žmonių". Bet pasirodo, kad ir tokiose replėse studentai pajėgia kartais prasprūsti į šalį, todėl dabar siūloma "pritvirtinti dėstytoją prie mažesnės studentų grupės visam mokymosi laikui", t. y. 5 metams. Tuo būdu siekiama dar labiau suvaržyti studentus: apsaugoti nuo nepageidaujamos lektūros, nuo laisvai pasirenkamo bendravimo ir pan.

J. Paleckis vis giriasi dideliais absolventų skaičiais, tačiau jis nutyli, koks tų absolventų mokslingumas. Žvilgterėkime tik į toje pat "Tiesoje" skelbiamas universiteto ar institutų ginamų disertacijų temas — įsitikinsime, kokios rūšies mokslininkai gauna mokslo kandidatų (JAV reikštų: magistrų) laipsnius. Štai 1961. I. 19 Mokslų akademijoje gina disertaciją Izraelis Lempertas tema "LKP strategija ir bendro darbininkų bei antifašistinio liaudies fronto taktika kovos prieš fašizmą laikotarpiu 1926. XII — 1940. VI". Už šitokį mokslinį darbą minėtas Izaoko sūnus, be abejonės, gaus teises dėstyti universitete Lietuvos istoriją! 1961. I. 26 Vilniaus universitete Juozas Barzdaitis gins disertaciją "XIX a. pabaigos ir XX a. pradžios Lietuvos ateistinė mintis apie religijos kilmę ir kitimą" filosofijos mokslų kandidato laipsniui įgyti. Be abejo, čia bus surankiota visa ateistinė Šliupo ir jo šliuptarnių, pradedant V. Dembskiu ir baigiant... A. Margeriu, "filosofija".

Tai šitoki "moksliniai" veikalai atestuoja dabartinio Vilniaus universiteto ir Mokslų akademijos mokslo pobūdį. Jeigu prie to pridėsime tos pačios "Tiesos" žinutę, jog ką tik išleistas Lenino raštų lietuviško vertimo 38-asis tomas 10,000 egz. tiražu, kada nei Valančiaus, nei Kudirkos, nei Vydūno, nei Jakšto, nei Dobilo, nei M. Gustaičio, nei Šeiniaus, nei daugybės kitų mūsų rašytojų klasikų per 20 metų neišleista nė vieno tomo, — tai ar po to dar bereikia sakyti, jog Lietuvoje lietuviui šiandien nebeliko vietos? Jeibent pridėti tai, kad net rusiškai išverstus lietuvių autorių veikalus, pvz. tokio Rojaus Mizaros ar Alf. Bieliausko premijuotąjį, aiškiai už literatūros ribų esantį romaną "Rožės žydi raudonai (75,000 egz. tiražu!), turi išleisti toji pat Vilniaus leidykla, kadangi Maskva tokiems niekams nei laiko, nei pinigo, nei popieriaus neskiria. Tikras rusiškas "vyresniojo brolio" įžūlumas: rusinkitės patys save savais autoriais — mes tokio šlamšto pakankamai turime savo...

"Du Jokūbo Stuko balsai"

"Tiesos" Nr. 4 šia antrašte įdėtas ilgas straipsnis. Čia iškeliama tariamai dvi priešingos J. Stuko nuomonės. Esą Lietuvoje radijo korespondentui jis išreiškęs džiaugsmą dėl Kauno jėgainės, po to pareiškęs "norą stiprinti bendradarbiavimą su Tarybų Lietuva", o kai grįžo į Ameriką, Stukas "nacionalistiniuose laikraščiuose" ėmęs viską juodinti. Girdi, Lietuvoje Stukas buvęs sujaudintas gražiais, nuotaikingais veidais, o grįžęs rašo priešingai: "Žmonių veidai Lietuvoje prislėgti, nelaimingi".

"Tiesa" sprendžia, jog nacionalistai (suprask: mes, kurie, pažinę bolševikus, nuo jų pasitraukėme) esą paveikę ar privertę "emigrantą" J. Stuką pakeisti nuomonę. Visų pirma J. Stukas nėra emigrantas: jis JAV gimęs ir čia užaugęs, taigi iš Lietuvos nei iš kitur neemigravęs ir į JAV iš niekur neimigravęs. Nors nieko bendro su bolševikais neturėjęs, bet jeigu, paduotas mikrofoną Lietuvoje, būtų atvirai prabilęs, Stukas nujautė, jog jam mikrofoną tuoj būtų išjungę ir, apskelbę Amerikos šnipu, jį patį būtų uždarę, kaip ne su vienu amerikiečiu turistu ar studentu kad yra bolševikai susidoroję.

O vos tik grįžo į laisvą kraštą, tučtuojau, niekieno neraginamas, ėmė skelbti klaikius savo kelionės po tėvų žemę įspūdžius. Deja, yra nelaimingesnių už Stuką, būtent, tokių, kurie Lietuvoje paliko pirmos eilės giminių (pvz. A. Varnas), todėl, net pastatę koją Laisvės statulos žemėje, yra priversti tylos komediją vaidinti: nemačiau, nepastebėjau, neatkreipiau dėmesio, buvo tamsu, rūkas, neturėjau laiko pamatyti ir pan. Stukas laimingesnis: nei brolio, nei sesers, nei tėvo, nei motinos Lietuvoje neturi...

Iš tos penktosios sesijos kalbų

Atkreipęs dėmesio į vieną kitą kultūrinį reiškinį, kaip jis atrodo pro "Tiesos" lapus, pasiryžau perskaityti ir pačią nuobodžiausią dalį, būtent Lietuvos Aukščiausios Tarybos V sesijos, įvykusios 1961. I. 5, stenogramas. Tai komunistinėje santvarkoje nereikšmingai sesijai paskirti beveik ištisi du numeriai. Reikšmingiausi, žinoma, būna komunistų partijos suvažiavimai, o čia net pats Sniečkus nerado reikalo dalyvauti.

Svarbiausio pranešėjo Valst. plano komisijos pirm. A. Drobnio pranešime pastebime juokingai menkus planavimo skaičius. Pvz. kaimo vietovėse numatoma telefonizuoti 350 įmonių ir įstaigų. Tai tau ir septynmečio tempas: per metus visoje Lietuvoje numatoma 350 naujų telefonų! Toliau: 1961 m. planuojama įrengti 12,000 radijo transliavimo taškų. Tai rodo didžiausią atsilikimą. Vadinas, tiek gyventojų ligi šiol neturi teisės ar nepajėgia įsigyti radijo aparatų, todėl turi džiaugtis, kad jiems kur netoli bus prieinamas bent radijo "transliavimo taškas". 1961 m. **bus pradėtos** statyti 26 naujos mokyklos (kada jos bus baigtos statyti, neaišku...). Argi tas skaičius nesukelia apverktino mokyklų pastatų vaizdo? Per metus "bus pastatyti 3 kultūros namai". Tai kiek metų lauks kiti miesteliai ar kolchozai garsių kultūros namų?!

Ne mažiau įdomūs ir finansų min. R. Sikorskio pateikti skaičiai. Pvz. 1961 m. visose mokyklose "nemokamiems priešpiečiams" numatyta 710,000 rublių. Kadangi mokinių esama apie 400,000, tai kas bus duodama tų "nemokamų priešpiečių", jeigu kiekvienam mokiniui vieniems priešpiečiams išeina maždaug po kapeiką (apie 2 rub. per metus, t. y. per 200 su viršum dienų)? Taip pat numatytas fondas materialinei pagalbai mokiniams teikti — metams 315,000 rublių. Vadinas, mokiniui nė po vieną rublį neišeina. O jeigu kuris mokinys pasisakytų negalįs lankyti mokyklos dėl to, kad batų ar drabužių neturįs, tai ką jam už rublį nupirks?

Ekonominės komisijos pirm. K. Meškauskas, neseniai lankęsis JAV, toje sesijoje siūlo išplėsti Kauno mėsos kombinato bekono fabriko pajėgumą, pastatant 100 tonų mėsos šaldytuvą. Vadinas, vieno šaldomojo mėsos kambario įrengimas toks didelis dalykas, kad jam įrengti reikalingas "seimo" nutarimas. Ar nejuokinate, draugai, plataus pasaulio žmonių? Ypač, kai po tokių skaičiais paremtų specialistų pranešimų išeina kalbėti pats J. Paleckis, kuris apie biudžetą nieko nenusimanydamas, visą kalbą paskyrė su Lietuvos biudžetu visai nesigiminiuojantiems taikos bei imperializmo reikalams, tik pačioj pabaigoj neužmiršo pasižadėjimo įvykdyti "istorinį uždavinį — pralenkti Jungtines Amerikos Valstijas".

Bet šį kartą spaustuvininkai ar korektoriai iškrėtė labai nemalonų pokštą prezidentui: jo kalbos tekstą "Tiesoje" išspausdino taip: ..."istorinė kova **tarp socializmo ir komunizmo** turi būti sprendžiama..." Taigi sausio 7 d. "Tiesos" skaitytojams buvo maloniausia diena, kadangi jie perskaitė tai, ko niekad šiuo metu iš Paleckio nėra įpratę išgirsti. Žinoma, kitame Nr. su neįprastiniu aliarmu buvo paskelbtas atitaisymas: "kova **tarp socializmo ir kapitalizmo**". Papildomų žinių apie tai, kiek spaustuvės "sabotažninkų" ir kuriom bausmėm nubausta už tokias išdaigas, "Tiesa" nepaduoda...

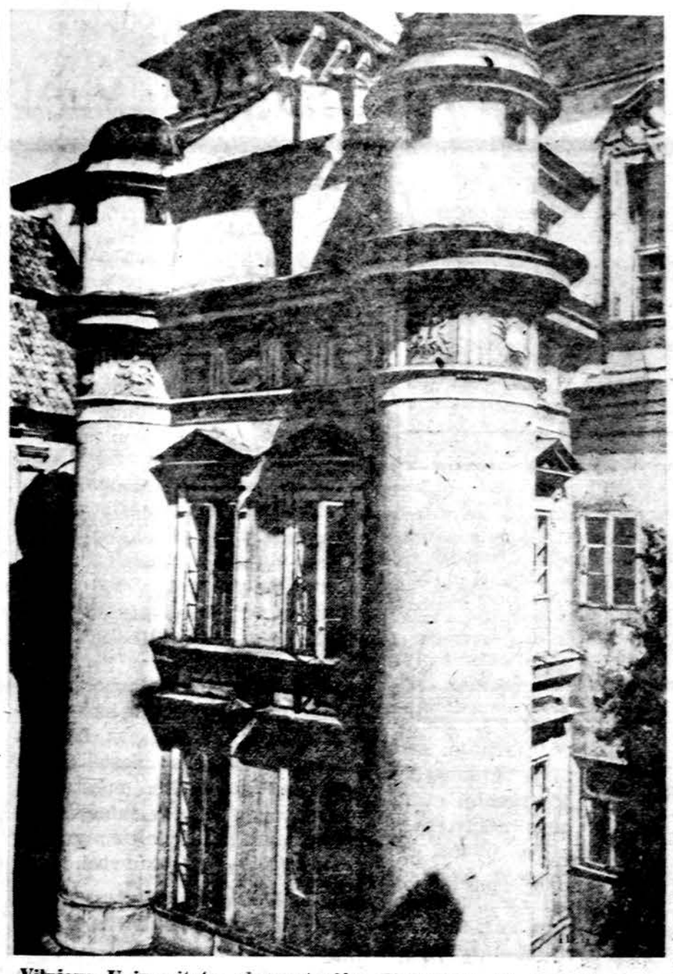

Vilniaus Universiteto observatorija; iliustracija iš spausdinamo D. Veličkos paruošto lietuvių literatūros vadovėlio.

Vienuolių sudarytas "baletas"

Du benediktinai, priklausą Lisle, Ill., abatijai, suharmonizavo žodžius, muziką ir šokio žingsnius naujai scenos meno formai, kurią jie pavadino baletorio. Jie abstraktinį šokį įaudė į oratorijos formą, sudarydami tokį dvasinės lyrikos numerį aukštos vertės muzikai kaip Handel "Mesijas". Jie padarė bendradarbiaudami su prostestantų chormeisteriu dr. Fridriku Toeniges. Pirmas to baletorio pastatymas Lisle, Ill., įvyko lapkr. 30 d., dalyvaujant simfoniniam orkestrui ir apie 250 moksleivių — dainininkų bei profesionalų solistų. Pastatymas užtruko dvi valandi; inscenizavimas buvo pavadintas "Šviesa tamsybėms" ir vyko pagal šv. Jono evangelijos tekstą.

JŪS GALITE PASITIKĖTI DAKTARO PARAŠYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATĖS Į MŪSŲ VAISTINĘ.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, veliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums daktaro prirašytą receptą ir įsitikinsite, kad mūsų vaistai švieži ir kainos labai prieinamos.

DARGIS VAISTINĖ
CHARLES DARGIS,
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050
RELIABLE PRESCRIPTIONS

PASIRUOŠKITE ŠIŲ METŲ ATOSTOGOMS!
Šių metų atostogas planuokite jau dabar, kad galėtumėt turėti geresnį pasirinkimą ir lankytinų vietų ir lėktuvų ar laivų pasirinkimą

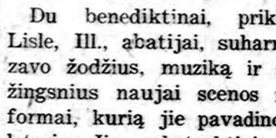

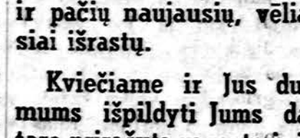

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave., Tel. YA 7-3278, Chicago 8, Ill.
sutvarko dokumentus, parūpina kelionę lėktuvais, geležinkeliais, autobusais, laivais, kaip keliauti Europoje taip ir planuoti atostogas P. Amerikoj, Kanadoj ar ir pačioj Amerikoj įvair. vietose.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.
LICENSED BY U.S.S.R.
BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue — Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272
NEWARK, N. J. — 312-314 Market Street. — Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681, BOwling Green 9-6992
* Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas **nieko nemoka.** * Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 v. v. Šeštad ir sekm. nuo 9 v. r. iki 4 v. v.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue, NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	1241 N. Ashland Avenue CHICAGO 22, Ill. HUmboldt 6-2818	46 Whitehead Avenue SOUTH RIVER, N. J. Tel. CLifford 7-6320
832 North 7th Street, PHILADELPHIA 23, PA. WAlnut 3-1747	1028 Kenilworth Ave., CLEVELAND 13, OHIO, Tel. PRospect 1-0696	220 Worthington St., SPRINGFIELD, MASS. REpublic 2-7163
1409 W. Genesse St., SYRACUSE, N. Y. HArrison 2-5386	11601 Jos. Campau Ave., DETROIT 12, MICH. TOwnsend 8-0298	558 Hudson Avenue, ROCHESTER 5, N. Y. Tel. BAker 5-4210
107 So. Vermont Ave LOS ANGELES 4, CALIF. DUnkirk 5-6550	643-47 Albany Avenue HARTFORD 6, CONN. CHapel 7-5164	1900 Fleet St. BALTIMORE 31, MD. DIckens 2-4240

NORĖDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

VOSYLIUS FOOD MART
2433 West 69th St. Telef. PRospect 6 2113

PARDUODA SAVO GAMYBOS SKILANDŽIUS DEŠRAS — ARBATINES, KROKAVINES, KUMPINES, CIBULINES, ČESNAKINES, ŽEMAITIŠKAS, MEDŽIOKLINES BEI ŽALIAS dešras virimui
Čia rasite didelį pasirinkimą šviežios mėsos: JAUTIENOS, VERŠIENOS, AVIENOS. Šviežia ir rūkyta PARŠIENA IR PAUKŠTIENA. Taip pat parduodame: lietuviškus sūrius, sviestą, saldainius ir visokius delikatesus. Atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Šventadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. val. po pietų.

Knyga, rašytojas ir jaunimas

DR. ALF. ŠEŠPLAUKIS, New York

Geras sumanymas skelbti spaudos mėnesį ar spaudos vajų — nevien knygų lentynai pratuštinti, bet ir gerai knygai įpiršti. Jau prieš aštuonerius metus šio krašto vyriausybė, dabar ką tik savo kadenciją baigusi, į savo programą buvo įsirašiusi užsimojimą kovoti su žalinguoju menu ir raštu, kaip su pragaištinguoju tautos priešu. Buvo tikrai pajusta, kad žalingas raštas, žalinga literatūra — papiūtis tautai, o pirmiausia jaunimui.

Savaime aišku, kad išviršinės drausmės priemonės dar nenuslopins žalingosios blogosios spaudos įtakos. Ir skaitytojo nusistatymas to ne visuomet pasieks, nes nėra jokio laido, kad veikalo skaitytojas bus ir jo kritikas. Didelis atsakingumas čia tenka ir rašytojui. Ne visuomenė, kaip sako Wilde, yra jo mokytoja, bet jis yra jos statytojas. Jis yra žmonių auklėtojas arba žudytojas, jų kūrėjas arba griovėjas.

Šios tiesos, daugiausia blizgančio aukso pavergti, nepaisė ne tik šio krašto rašytojai, su leidėjais tartum suokalbį padarę, bet tą darė ir ne vienas mūsų rašytojas, nors materialinių gėrybių ir nepavergtas. Tai juo nuostabiau, nes jie bus pamiršę, jog meno tikslas nėra vien sukimasis gamtos rate ar jos padailinimas stiliaus mandrybėmis.

Stilius ar idėja?

Gamtos pakėlimas į augštesnį idėjinį laipsnį kaip tik yra svarbiausias gero meninio kūrinio tikslas. Į jį veržiasi įvairios literatūrinės srovės. Romantizmas bandė išsiveržti iš užburto gamtos rato, bet paskendo miglose, realizmas vėl į ji grįžo ir savo veikalais sukosi tame rate be išsiveržimo, be platumų ir aukštumų, sukos mechaniniam ir materialistiniam gamtos pasauly be antgamtinio žvilgsnio, bent to, į kurį Adomas Mickevičius kvietė jaunimą. Ačiū Die, mūsų literatūra, Žemaitės ir ypač Krėvės realizmo suformuota, yra daugiausia moderuoto realistinio pobūdžio. Berods, tat plaukia iš moderuotos, ne kraštutinės, lietuvio prigimties.

Idealistinis rašytojo nusiteikimas eina ranka rankon su gera idėja. Jei jaunimui reiktų gero veikalo iš visuotinės literatūros, nedaug rastum geresnių už italų Manzonio "Sužadėtinius", kur dviejų jaunuolių meilės odisėja kilniau parodyta, kaip Rousseau pieštoji gamtos idilė. Viršum gamtos plazda dar kita palaima. Tai daugiau negu gamtos "sukilninimas" stiliumi.

Kas nežino to patrauklaus elegantiško Flauberto stiliaus? Kai kas dėl to rašytoją dievina. Bet jo sukimasis tam užburtam gamtos rate padaro jį pesimistu, liūdinčiu dėl gyvenimo klausimų neišsprendimo. Šiandien mes turim perdaug tokių pavyzdžių, kaip ponios Bovary (žudimosi dėl nelaimingos meilės). Kai jaunas žmogus užverčia tą knygą, jis liūdi su rašytoju, nė kiek nepakilęs iš vergiančios gamtos.

Literatūrinio liūdesio priežastis

Dėl to atėjo pasipriešinimas, reakcija. Sako, praneūzų grasaus gyvenimo vaizduotojo Zolos šiandien nė pats prancūzų jaunimas nebenori imti į rankas.

Kalbama apie naują literatūros atgimimą, renesansą, prasidėjusį jau pereito šimtmečio pabaigoj, kai pasipriešinta vidinės minties paženimimui kūriny. Siejamas tas renesansas ir su katalikų literatūros pakilimu kaikuriuose kraštuose (Anglijoj, Prancūzijoj, Amerikoj). Mūsuose (po 1904 m.) jis įgavo daugiau tautinių formų. O dabar visuotinėj literatūroj ir vėl nauja banga, siekianti net nihilizmo gelmių.

Kai jau, rodos, nieko nebėr, kad jau galas, tūlas rašytojas išdrįsta pasakyti, kad dar ne. Anglų Graham Greeno "Kovos pabaiga" rodo, kad su vyriausio veikėjo mirtimi gyvenimas dar nesibaigia — kad, priešingai, jis lyg tik prasideda. Dėl to jau nebėra ano flaubertinio liūdesio, pasitenkinimo stiliaus žaidimu, kurs dėl to ne vieną rašytoją vertė sušukti: menas menui!

Bet tokio beidėjinio menó iš viso negali būti. Buvo metas, kad dėl Gothės Verterio jaunuoliai žudės — tai buvo "stiliaus" mados dalykas. Šiandien to nebėra, nes veikalas išėjo iš mados iš savo amžiaus. Šiandie, užtat, kitaip žudoma. Moderniau, sukčiau.

Rašytojo atsakingumas

Gal minėto Zolos veikalų žalingumo paveiktas, Paulius Bourget pirmas ten pakėlė balsą, kad rašytojas atsakingas už visa, ką jis rašo, net dėl skaitytojo nusikaltimų. Aišku, veikalo tikslas nėra skaitytojo dorinimas, bet jei mūsų rašytojai dar perdaug paikdo ar žudo savo herojus, reiktų uoliau žiūrėti pagrindinių veiksmo motyvų, dėl ko tat daroma. Šekspyras čia gerai moko.

Jeigu dar suaugusiam, bone fide vardu, ir galėtume pakęsti veikalo su neišryškinta idėja davimą, to negalėsim padaryti su augančiu ar brėstančiu jaunu žmogum. Jį literatūrinis žodis turi tik teigiamai formuoti, kurti ir auklėti.

Iš tiesų, nelengva dabar pasakyti, kaip mūsų jaunimas susiglobia lietuvišku literatūriniu žodžiu. Dažnu atveju nuo jo iš viso tolsta. Kartais imasi suaugusių skaitomos knygos, kuri, kaip matom, nekartą jam visiškai nepatartina, kartais net tiesiog nuodijanti.

Mūsų rašytojai ir mūsų jaunimas

Miela, kad mūsų jaunųjų poetai nepamiršo savo draugų, kovodami su žalingomis komikų pabaisomis, kurios nevieną, kad ir ne mūsų, "boisą" sunaikino. Gera, kad mūsų jauniesiems išleidžiama ir naujesnių skaitymų, nevien kaip Valančiaus "Vaikų knygelė", kuria vadavomės, kitų neturėdami.

"Eglutė", kaip svarbiausias vaikų laikraštėlis, šiame krašte turėtų kurkas plačiau pasklisti mūsų mažųjų skaitytojų tarpe. Apie ją turėtų spiestis kuo gausiausi tų skaitytojų būriai. Jiems neturėtų užtekti nubėgti į angliška biblioteką ir ten sužvejoti be jokio žinojimo, be jokios atrankos ir kritikos, kas pakliūva į rankas.

Nėra joks pasižeminimas mūsų "rimtiesiems" rašytojams imtis rašymo jaunimui. Kai žvilgteri į kitų tautų literatūrą, matai, kad ten tokie rimti suaugę, pasenę ir išgarsėję rašytojai, kaip anglų Chesterton ar Belloc, prancūzų Francis Jammes, amerikiečių Egan ar Padraic Colum ir kiti nesidrovėjo nusileisti net iki mažųjų pasaulio ir su jais net menišku literatūriniu žodžiu pasišnekėti. Jie jautė didelį atsakingumą jaunimui, o dar labiau savo tautai.

Tyagaraja — Indijos moderniosios muzikos tėvas, pagerbtas išleidžiant specialų pašto ženklą New Delhi mieste.

Dviejų kryžių istorija

Donatello ir Brunelleschi buvo du žymūs Florencijos menininkai. Pirmasis — žymus italų skulptorius prieš Michelangelą, antrasis — vienas didžiausių pasaulio architektų. Pasakojama, kad Donatello buvęs labai patenkintas vienu savo kryžiumi, kurį jis padaręs iš medžio. Tą kryžių kartą parodęs savo draugui Brunellueschi, norėdamas žinoti pastarojo nuomonės. Brunelleschi pastebėjo: "Tavo kryžius man primena kaimietį, kybantį ant medžio". Donatello užsigavo ir tuojau pastebėjo, jog, esą, kur kas lengviau kritikuoti negu kurti. Brunelleschi, nieko nesakęs, grįžo į savo namus ir ėmėsi pats drožti kryžių iš medžio. Baigęs darbą, Brunelleschi pakvietė Donatello susyčiams, apie tą kryžių nė žodžio nepasakęs. Abu pirko maistą užkandžiams ir grįžo į Brunelleschi namus nešini. Donatello ėjo prieky. Pamatęs kryžių, kuris buvo tikrai nepaprastas šedevras, Donatello, lyg užburtas, sustojo. Iš jo rankų iškrito viskas, ką jis laikė. Įėjus Brunelleschi, Donatello jam tarė: "Tu teisingai pasakei, kad mano kryžius tėra kaimietis, kybąs ant medžio". Abu tie gražiausieji kryžiai iki šiol tebėra Florencijoje.

Pradeda abejoti evoliucija

Prancūzų mokslo žurnale "Science et Vie" išspausdintas straipsnis antrašte: "Ar mes turėtume sudeginti Darwiną?" Pasiremdamas duomenimis mokslininkų, kaip prof. A. Tetry, prof. R. Chauvin, biologo M. Cuenot, autorius tvirtina, kad klasikinė evoliucijos teorija jau priklauso praeičiai. Panašiai rašo ir prancūzų mokslo akademijos narys, biologų dekanas Jean Rostand žurnale "Nouvelles Literaires". Jis atkreipia dėmesį, kad vieninteliai gyvių pasikeitimai dabar mokslininkų įžvelgiami, yra pasikeitimai genetiniame aparate. Prancūzai biologai, sukylą prieš evoliucijos teoriją, primena eilę faktų iš gamtos. Pvz. pagal Darwiną — žirafos kaklas išaugo todėl, kad jai reikėjo aukštai siekti maisto. Mokslininkai klausia, o kodėl neišaugo avies kaklas, kuri yra labai gimininga žirafai ir mielai būtų linkusi graibstyti maistą ir iš aukščiau? Primenama ir eilė kitų faktų. Tą žinią skelbia amerikiečių "Science Digest".

Technologija ir kultūra

Kolektyvini veikalą apie technologiją ir krikščionišką kultūrą išleido Amerikos Katalikų Universitetas Washingtone. Veikalas pavadintas "Technology and Christian Culture". Jame yra studijos mokslininkų: Rudolph Allers, Thomas P. Neill, Dietrich Von Hildebrand, John C. H. Wu ir Francis L. Connell.

Kurie žmonės laimingiausi?

Sociologo J. S. Landis tyrimai parodė, kad jeigu žmonės neturėtų dirbti, jie nebūtų laimingesni. Žinomi įvykiai, kada išėjęs į pensiją žmogus pasijunta nelaimingas.

Rochester Universiteto tyrimai atskleidė, kad laimingiausi yra verslininkai, po jų — mokytojai, toliau — raštinės darbininkai.

Psichiatras D. H. Fink nustatė, kad moterys gali būti ir daug laimingesnės ir daug nelaimingesnės už vyrus; jų jausmai intensyvesni.

Ohio Wesleyan Universitete susekta, kad studentai turį aukštesnę inteligenciją nėra laimingesni už savo vidutinių gabumų kolegas.

Indianos Universiteto tyrimai rodo, kad gražesnės išvaizdos vyrai ir moterys laukiasi laimingesni.

Californijos Universiteto tyrinėjimai rodo, kad žmonės, kurie atlieka daugiau mankštos, būna laimingesni. Columbijos Universiteto bandymai parodė, kad maloni, saulėta diena žmogų daro laimingesniu.

Kaip rasti laimę? Į tai atsakydamas JAV Medikų Sąjungos žurnalas "Today's Health", paduodamas aukščiau suminėtus faktus, sako — nereikia laimės ieškoti. Reikia būti užsiėmusiam atliekant savo pareigas, gyventi kaip galima doresnį gyvenimą, būti dėkingam už viską, ką turi (o ne krimstis dėl to, ko neturi) — laimė pati ateis. Svarbu įsisąmoninti, kad nešdamas kitam laimę ir pats save darai laimingesniu. Svarbu yra vadovautis savo tyliu sąžinės balsu. Pagaliau — minėtas žurnalas rašo — laimę neša nebuvimas perdaug užimtam medžiaginiais dalykais ir neužmiršimas būtino reikalo ugdyti vidaus ramybę, praturtinant save dvasiniais lobiais.

Sveikata po 50 amžiaus

Pasitraukimas nuo darbų po 50 m. amžiaus neveda į gerą sveikatą ir ilgą gyvenimą. Taip tvirtina šios šakos specialistas dr. Teodoras G. Klumpp. Anot jo, supamoje kėdėje žmogus po 50 m. amžiaus gali dar greičiau patekti į kapines, kaip būdamas prie kitų užsiėmimų. Dr. Klumpp pasmerkė "baimės psichologiją", laikančią, kad po 50 m. amžiaus fizinis aktyvumas esąs pavojingas. Kaip tik priešingai — neaktyvumas yra kenksmingas. "Mes nebekūrename krosnių, nebeišnešame pelenų, laikraščio nusipirkti važiuojame automobiliu; net nebereikia muskulų nei mašiną vairuot ar stabdžius panaudot, ar net langą atidaryt, o tačiau mes esame labiau pavargę už savo tėvus, kurie bėgiojo, vaikščiojo, malkas skaldė, sniegą kasė ir dirbo visus fizinius darbus, kurių taip baidosi dvidešimtojo amžiaus žmogus", — kalba dr. Th. G. Klumpp.

Tyros širdies atlyginimas yra džiaugsmas. —Girard

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS

Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1354

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON'

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

J. F. EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

VELYKOS ARTĖJA

SIŲSTI VELYKOMS DOVANŲ SIUNTINĮ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į VISAS USSR DALIS YRA LENGVA IR PATIKIMA PER

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by INTOURIST)

Cosmos turi daug metų patyrimą ir tūkstančius patikimų klientų.

• Pristatymas garantuotas • Siuntinys apdraustas • Gavėjas nieko nemoka • Papildomų informacijų ir nemokamų kainoraščių prašykite ar skambinkite į jums arčiausią skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y.	506 Wilson Ave.	Tel.	HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Avenue,	Tel.	DI 5-8808
PASSAIC, New Jersey	211 Monroe Street	Tel.	PR 3-0979
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
JERSEY CITY N. J.	75 Bright St.	Kampas	Jersey Av.
PHILADELPHIA 23, Pa.	W. Girard Ave.	Tel.	DA 4-4401
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scribner Av. N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Michigan	6440 Michigan Ave.	Tel.	TA 5-8050
HAMTRAMCK, Mich.	9350 Jos. Campau	Tel.	TR 3-1666
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 29, ILL.	2439 W. 69th St.	Tel.	WA 5-2737
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
ROCHESTER, N. Y.	583 Hudson Ave.	Tel.	LO 2-5941

• Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnausime.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — ŽUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, Ill. Tel. OLympic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLympic 2-5245 ir TOwnhall 3-9687

MOKAM AUKŠTUS DIVIDENDUS ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ!

INDĖLIAI APDRAUSTI IKI $10,000.00

Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sect'y LA 3-8248

VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET

Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

DIDŽIAUSIA IR MODERNIŠKIAUSIA PAMINKLŲ DIRBTUVĖ CHICAGOJE

Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupysite!

John Savickas Monuments

11849 So. Kedzie

Chicago 43, Ill.

Jūsų pasirinkimui didžiausias rinkinys gatavų pavyzdžių.

Dėl susitarimo (appointment) galite pasaukti kiekvienu laiku. Telefonai: BE 8-3632 arba BE 3-4718

Atidara kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 v. vak.

TELEVIZIJAS

Sąžiningai ir nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3.00, už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys. Pigios paveikslinės lempos.

J. MIGLINAS

2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.

Tel. RE 7-7083

RADIO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujoj Anglijoj, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:30 iki 2:00 val. po pietų. Perduodama: Vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Programą veda **Steponas J. Minkus**. Biznio reikalais kreiptis į **Baltic Florists — Gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Bostone. Telefonas AN 8-0489. Ten gaunamas ir Draugas.**

Perskaitę dien. "Draugą", duokite jį kitiems

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMĖNIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CLiffside 4-5665; VI 7-0618

Žymi mūsų tautos ambasadorė

ZUZANA JUŠKEVIČIENĖ, Cicero, Ill.

Daugumoje, moterys gyvena savo vyrų pasiektų laimėjimų šešėlyje ir dalijasi jų garbe. Tik retesniais atvejais moteris pati savo nuveiktais darbais — moksliniais ar visuomeniniais sukelia apie save didesnį garsą. Šių retesnių išimčių eilėje yra ir **Juzė Daužvardienė**, Lietuvos konsulo dr. P. Daužvardžio žmona. Juzė su savo vyru žengia drauge sutartinai šeimos ir tautos keliu, bet kiekvienas jų neša po atskirą ir didelę tautinę duoklę Lietuvai ir lietuviams.

Didžioji tautos dukra

J. Daužvardienė žengia savarankiai ir tvirtai tautos keliu nuo mokyklos suolo; šiuo keliu ji žengia vadovaudamasi protu ir didžia meile savo tautai, kas leidžia ją vadinti Didžiąja Tautos Dukra. Netenka abejoti, kad gilią tautos meilę jai yra įdiegę jos tėveliai, už ką jiems priklauso didi pagarba, kuri tebūnie mažutis atpildas jos žilagalvei, dar kartu su ja tebegyvenančiai mamytei.

Nueitas tautinis, visuomeninis kelias — pasiekti laimėjimai

Juzė gimė JAV, Worcestery, Mass. Vidurinę mokyklą baigė 1921 m. Išklausė psichologijos kursą Massachusetts Univ., 1924 m. Studijavo Northeastern Univ. Worcestery, Mass., kur gavo teisių bakalauro laipsnį 1932 m. Baigusi aukštąjį mokslą, būdama išsilavinusi, įgavo sąlygas aukščiau pasikopti ir plačiau paskleisti garsą apie lietuvius ir Lietuvą svetimųjų pasaulyje. Tarnavo gimtajame mieste Worcestery, imigracijos įstaigoje, vedė skyrių. Vėliau dirbo socialinės apsaugos įstaigoje.

J. Daužvardienė tautiniu, visuomeniniu keliu, kaip minėta, pradėjo žengti nuo mokyklos suolo. Jau mokykloje būdama, priklausė lietuviškai organizacijai, čia giedojo chore, vaidino, deklamavo. Vėliau, paaugusi, pati vadovavo chorams, akompanavo, dainavo, režisavo ir t. t. Juzė augo, brendo ir drauge, palaipsniui, vis ėmėsi atsakingesnio darbo: mokytojavo, dėstė lietuvių kalbą parapijos vakarinėje mokykloje, padėjo savo beraščiams tautiečiams atlikti visokius reikalus amerikiečių įstaigose. Drąsiai įžengė į amerikiečių viešo gyvenimo forumus ir čia žodžiu ir raštu juos informavo apie Lietuvą, apie lietuvių tautą. Pravedė Lietuvių Dieną Chicagoje (Chicago Fair ir Railroad Fair).

J. Daužvardienė yra lietuviškos kalėdinės eglutės iniciatorė ir kasmetinė jos rengėja Mokslo ir Pramonės Muziejuje, Chicagoje. Jau 19 metų pravedamos kalėdinės tarptautinės programos muziejuje. J. Daužvardienė net per 18 metų paruošė lietuviškas programas. Savitai — originaliai papuošta eglutė kasmet susilaukia didelio amerikiečių dėmesio. Šios eglutės dėka tūkstančiai svetimtaučių sužino apie Lietuvą, apie jos šiandieninę politinę padėtį. Womens Advertising Club ją šiusi ir lietuvių kalėdinių papročių veikaliuką scenai, kurį yra pati surežisavusi ir pastačiusi šio muziejaus scenoje, tautų pasirodymo proga, kalėdiniu metu. Veikaliukas trumpas, bet turiningas, vaizdus: jis gražiai atskleidžia mūsų tautos dvasinį, religinį pasaulį.

Be to, ji yra parašiusi ir išleidusi anglų kalba knygą — Lietuviški valgiai; ši knyga yra plačiai pasklidusi amerikiečių pasaulyje. Tai dar vienas sėkmingas Lietuvos vardo garsinimo būdas, priemonė. J. Daužvardienė yra puikiai užsirekomendavusi ir amerikiečių pasaulyje, už ką yra atitinkamai pagerbta — 1952 m. Chicagos dėtį. J. Daužvardienė yra paraišrinko vieną iš dešimties žymiausių Chicagos moterų. Šiuo pagerbimu Daužvardienė atnešė lietuviams gana didelę laurų šaką.

Taktiška, švelnaus būdo ir išmintinga

J. Daužvardienė nenuilsus — ji yra aktyvi dar ir šiandieną: ji uoliai lanko lietuviškus parengimus drauge su savo vyru konsulu, bendradarbiauja lietuvių ir amerikiečių spaudoje. Rūpinasi visa lietuviška veikla, išgyvena kiekvieną visuomeninio gyvenimo nesėkmę. Ji savo taktu, švelniu būdu ir išmintingu žodžiu yra užgesinusi ne vieną bekylantį "visuomeninį gaisrą"...

Mūsų tauta, prisikėlus iš vergijos, neliks skolinga savo ištikimiems vaikams: per amžius atpildą savo širdimi jiems rašys, jų vardai išpuoš Lietuvos istorijos lapus ir amžiams paliks byloti ateities kartoms. Netenka abejoti, kad laisvos Lietuvos atpildas teks ir mūsų žymiajai tautos ambasadorei — J. Daužvardienei. O šiandieną tai garbingai tautos dukrai, tiek daug nuveikusiai, o taip pat ir vienai iš pirmųjų milijoninio Chicagos miesto moteriai, priklauso visų mūsų broliška meilė ir didi pagarba. Sėkmė telydi jos žingsnius ir ateity!

Ketvirtajai kartai perduodamos gražios lietuviškos tradicijos. Paveiksle: iš kairės į dešinę: Juzė Rauktienė, Juzė Rauktytė-Daužvardienė, Dolores Šrupšaitė-Daužvardienė, ir 5 metų Juzytė Marija Daužvardytė gamina lietuviškus Kūčių ir Kalėdų valgius bendram jų šeimos švenčių stalui. (Chicago Tribune Photo)

MONTESSORI METODAS JAV-SE

Pagal D. Petrutytės pranešimą ALMD-jos susirinkime, Montessori sąjūdžio centras JAV-se šiuo metu yra Greenwich, Conn. Ten yra įsisteigusi ir Montessori d-ja "American Montessori Society", Inc., t. y. Amerikos valdžios pripažinta d-ja. Šios d-jos pirmininkė ir viso Montesorinio Sąjūdžio J. A. V. pradininkė yra N. Rambusch. Ji yra Toronto U-to auklėtinė, 1950 m. baigusi psichologijos studijas. Profesoriaus paraginta 1952 m. nuvyko į Londoną ir baigė Montessori kursus.

Grįžusi į New Yorką atidarė siaurutį Montessori židinėlį išbandymui, ar Montessori metodas tiks ir amerikiečių vaikams. Tuo pat laiku ji skaitė paskaitas Kolumbijos U-te, supažindindama studentus ir profesūrą su pagrindiniais Montessori metodo principais.

1958 m. Stamford, Conn., buvo atidarytas reguliariai Montessori mokykla su keliolika vaikų. Dabartiniu metu šią mokyklą lanko 120 vaikų nuo 2—½ metų amž.

Dabar ši mokykla jau yra perkeliama į erdvius ir modernius Vaikų Namus, pastatytus pagal Montessori metodo reikalavimus. Čia dirbant Montessori metodu buvo labai greitai gauti pasigėrėtini rezultatai; mokiniai pasiekė aukšto lygio.

Ypatingo visuomenės dėmesio susilaukė klasė, kuri buvo atidaryta vaikams su pakrikusiomis emocijomis, kurie reguliarioje mokykloje nepajėgė sekti pamoku ir negalėjo išmokti nei skaityti, nei rašyti. Šie vaikai atsidūrę jų prigimtį atitinkančioje aplinkoje, metų bėgyje susinormalizavo taip, kad pralenkė kaikurinos buvusius savo draugus. Tuo būdu vėl buvo įrodyta, kad Montessori metodas ne tik auklėja, bet ir, sakytume, gydo.

Šiais nuostabiais reiškiniais susidomėjo Fordo fondas, pasiųsdamas tyrinėtojus pedagogus, psichologus bei psichoterapus, kurie pripažino, kad Montessori metodas yra moksliškas auklėjimo metodas, duodąs daug vilčių pakelti auklėjimo ir mokymo lygį Amerikoje. Šios institucijos pavyzdingam įkurdinimui buvo paskirta pusė milijono dolerių iš Fordo Fondo.

Prie šios m-klos jau yra įsteigti nuolatiniai kursai paruošti Montessori mokytojus.

Kur moterys neturi balsavimo teisių

Šiais moderniais XX-jo amž. laikais dar daugelyje kraštų moterys neturi balsavimo teisių. Visiškai neseniai moterims rinkimų teisės buvo duotos Haiti, dabar politikos centre — Laose ir pietų Vietname. Moterys visai neturi balsavimo teisės: aukšto kultūrinio lygio krašte — Šveicarijoje, Lichtenšteine, San Marino; Pietų Amerikoje — Paragvajuje; Afrikoje — Jemene, Saudi Arabijoje, Jordane, Irake ir Libijoje.

Pabrango žmonos

Pietų Afrikoje, kur ligi šiol žmonos yra "perkamos", jos gerokai pabrango. Šiuo metu Bantų giminės vyrams teks mokėti už patrauklios išvaizdos žmoną, kilusią iš geros šeimos, iki $500—600.

Kol atsiras pakankamai amerikiečių montesorininkų, Tarptautinė Montessori S-ga atsiuntė N. Rambusch padėti specialistes montesorininkes iš Europos: trys iš Anglijos ir viena iš Prancūzijos.

Motina Izabelė Eugenie ir Miss Betty Stephenson yra pagrindinės kursų lektorės, o dvi kitos dirbą praktiškąjį darbą su vaikais.

A. L. Montessori D-jos pirm. D. Petrutytė ir dar kelios amerikietės mokytojos iš Chicagos 1960 m. spalio mėn. pradžioje buvo nuvykusios savo akimis pamatyti beprasidedantį montesorinį renesansą J. A. V.

Ypatingai gilų įspūdį padarė amerikietėms mokytojoms stebėjimas laisvai besimokančių vaikų — nuolat judančių, bet giliai susitelkusių ties savo darbu.

D. Petrutytei pavyko išsiaiškinti keletą opių montesorinę veiklą liečiančių klausimų ir susitarti dėl glaudaus bendradarbiavimo, skleidžiant Montessori idėjas visuomenėje.

Mrs. N. Rambusch pasiūlė A. L. Montessori D-jai, kaip tautinei grupei įsijungti į jų organizaciją sėkmingesnei kovai už prigimtinių vaiko plėtros teisių pripažinimą.

Mrs. N. Rambusch yra pažadėjusi atvykti į Chicagą su paskaita.

Solistę Prudenciją Bičkienę sveikina po pavykusio koncerto, suruošto Illinois Opera Guild Menininkų klube, žymios ponios: J. Mikolas, Th. U. Flanner ir G. Patterson.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Vasario 16-tosios minėjimas** kurį kasmet visoms lietuvėms moterims ruošia Vyresniosios giedrininkės, įvyks vasario mėn. 4 d. Jaunimo Centre, 6 v. v. Invokaciją skaitys kun. Jonas Kubilius, S. J. Aldona Krikščiūnaitė - Šmulkštienė bus pagrindinė kalbėtoja. Muzikinę programos dalį atliks sol. Prudencija Bičkienė, akompanuojant Manigirdui Motiekaičiui. Rita Danilevičiūtė padeklamuos šiai progai pritaikintą eilėraštį.

Atsilankydamos į šį minėjimą moterys parodys pagarbą, susirūpinimą ir organizuotumą, siekiant atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Nugalėkime kiekvieną kliūtį, kuri galėtų sutrukdyti vienintelėje progoje metuose, visoms kartu susiėjus, apsvarstyti kelius, kuriais eidamos išlaikysime gyvą tautos dvasią ir charakterį, ne tik savo širdyse, bet ir dažnai nepalankioje aplinkoje. Pageidautina, kad moterys, eidamos į minėjimą, pasipuoštų tautiniais rūbais.

★ **Korp! "Giedra" ir Vyresniosios Giedrininkės** savo šventę pradės šiandien, sausio mėn. 28 d., šv. mišių auka ir bendra komunija už visame pasaulyje esančią giedrininkių šeimą. Pamaldos prasidės 10 v. ryto T. T. Jėzuitų koplyčioje. Pobūvis įvyks 7 v. v. Jaunimo Centre snaigėmis dekoruotoje didžiojoje svetainėje. Pobūvio metu kandidatės bus pakeltos į tikrąsias nares. Po to, meninė dalis, užkandžiai, dainos, šokiai.

Pobūvio pelnas skiriamas kultūriniams reikalams, tarp kurių yra ir lietuviškos knygos premijavimas. Sąlygas šiai premijai gauti artimiausiu laiku paskelbs "Draugas".

Šios šventės proga, vietoje vainiko prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę "Giedra" skiria 10 dol. auką Vasario 16-sios Gimnazijai.

★ **Inž. architektė Bronė Lukšaitė**, gavusi daugiausia balsų, ir inž. arch. **Stefanija Statkevičiūtė - Traškienė** išrinktos į ALIAS (Amer. Liet. Inž. ir Arch. Sąj.) Chicagos skyriaus valdybą. Br. Lukšaitė buvo išdininke pereitų metų valdyboje.

★ **Sol. Prudencija Bičkienė** pereitą šeštadienį pateko į "Sun Times" laikraščio sunkiai patenkamą skyrių "Social Chicago". Jos nuotrauka (dedama šiame puslapy) su aprašymu buvo įdėta svarbiausioje vietoje, minint suruoštą Illinois Opera Guild koncertą Menininkų klube sausio 18 d. Sol. Pr. Bičkienė, akompanuojant pianistui Helmut Haass, koncerte dainavo Mozarto, Schuberto, Rachmaninovo, Puccini (ariją iš op. "Manon Lescaut") ir kitų kūrinius. Bisui davė ariją iš Ponchielli op. "Gioconda". Pr. Bičkienė su **Remarc Trio, kuriam be jos pačios priklauso dar tenoras Thomas Mac Boone** ir bosas Richar Best (1959 m. laimėjęs Chicago Tribune festivalyje geriausio dainininko vardą), kovo pradžioje vyksta koncertuoti amerikiečiams į Oklahomos valst., o vasario 11 d. koncertuos Wisconsine.

★ **Lietuvos Dukterys, Inc.**, Chicagoje, paskutiniame savo valdybos posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai: Bronė Dikinienė — pirm., Aldona Jankauskaitė — vicepirm., Ona Daukšienė — sekr., Irena Railienė — ižd., Leokadija Brazdienė — valdybos narė. Direktorės: Elena Baranauskienė, Bronė Petravičienė, Alicija Rūgytė ir Vida Tumasonienė. Revizijos komisija: dr. Aldona Labokienė — pirm., narės — Angelė Kraučeliūnienė ir Elena Kučiūnienė. Kitose pareigose: Elena Diminskienė — korespondentė, Aldona Rimienė — socialiniams reikalams referentė (išrūpinti iš valdžos pašalpas), kun. dr. F. Gureckas — kapelionas, dvasios vadas.

Lietuvos Dukterys ruošiasi savo pirmajam viešajam parengimui — kovo 25 d. Jaunimo Centre 7 val. vak.; bus literatūros vakaras, kuriame dalyvaus aktoriai: Algimantas Dikinis, Zita Kevalaitytė ir kiti.

★ **Birutė Šlepetytė - Venskuvienė**, šiuo metu viešinti JAV-bėse, užsakė pas dail. A. Tamošaitienę aukštaitiškus tautinius drabužius, kuriais ji reprezentuos lietuves Pasauliniame katalikių moterų kongrese, š. m. gegužės mėnesį Romoje.

★ **Emilija Vilimaitė**, Chicagos visuomenės veikėja, mokytojaujanti amerikiečių aukštesniojoje mokykloje, paaukojo $5.— Lietuvos Dukterims sušelpti reikalinguosius, o jos sesuo Stefanija Juodikienė — $2.

Aforizmai

Mados sunešioja daugiau rubų, negu žmogus.
— **Šekspyras**

Išmintingas žmogus taiso savo ydas besimokydamas iš kitų klaidų. — **Syrus**

Lengvai tikima į tai, ko rimtai trokštama. — **Terence**

Karalienės brangenybės

Kai pereitą savaitę, sausio 20 d. Anglijos karalienė Elzbieta II su princu Pilypu iškeliavo aplankyti Indiją, Pakistaną, Nepalį ir Iraną, Buckinghamo rūmuose buvo kruopščiai supakuotos jos brangenybės, daugiau kaip 30 milijonų dolerių vertės, kurias ji pasiėmė su savimi.

Tie pasakiški papuošalai nėra apdrausti, nes jie laikomi nepakeičiamais.

Karalienės kolekcijoje yra brangiausia diadema pasaulyje: karališkas vainikas, sudarytas iš didžiulių deimantų ir vaizduojąs Anglijos rožę, skotų emblemą - dagį ir airių keturlapį dobilą. Be deimantų, vainiką puošia dvi eilės Indijos tikrųjų perlų.

Karalienės vėliava. Nuotraukoje parodyta vėliava yra karalienės Elzbietos II naujai įsigyta asmeniška vėliava, buvo pranešta iš Londono. Didžiulė raidė "E" (reiškianti Elzbieta) yra vainikuota karališka karūna ir apjuosta auksinių rožių vainiku mėlyname dugne. Vėliava buvo iškelta pirmą kartą laike karalienės vizito Indijoje ir Pakistane šį mėnesį.

Smailianosiai batai -ne madoje

Monique, mados korespondentė iš Paryžiaus, rašo, kad paryžietės garderobe liūdniausiai atrodys batų lentynos — smailianosiai batai jau atgyveno savo amžių ir greitu laiku visai pranyks. Vietoje jų atsiranda keturkampinės formos batai.

Praktiški patarimai

Plaunant langus, pridėjus į vandenį truputėlį acto, duos puikų blizgesį stiklui ir atrodys, lyg krištolas.

Nustatant spalvą prieš dažant, (norint žinoti, kaip toji spalva atrodys išdžiūvus), reikia dažus brūkštelėti šykį ar du per baltą sugeriamą popierių.

Atnaujinant šilko skareles, reikia jas įmerkti į labai lengvą krakmolo skiedinį ir laidyti (išprosyti), kol drėgna.

MOTINŲ CENTRAS CHICAGOJE

Daugeliui tur būt dar yra nežinoma, kad šalia Jaunimo Centro Čikagoje, jau visi metai kaip veikia dar vienas centras — Motinų Centras.

Jis randasi 65 gatvėje, tarp Lawndale ir Hamlin. Į jį veda rūtų takelis. Šią kuklią lietuvišką pastogę "Motinų Centru" pakrikštijo pačios motinos, gausiai susirinkusios į pirmųjų "Vaiko Auklėjimo" kursų atidarymą 1960 m. vasario mėn. 17 d.

Jau nuo 1958 m. pradžios čia nuolat renkas lietuvės motinos, susirūpinusios savų vaikų auklėjimu. Reguliariai čia vyksta praktiško pobūdžio pašnekėsiai, kas liečia moksliską vaiko auklėjimą. Kiekviena motina čia randa ne tik paguodą bei padrąsinimą, bet gauna ir aiškius, konkrečius patarimus bei nurodymus kaip elgtis su vaikais ir kokias auklėjimo priemones naudoti, kad vaikas gerai vystytųsi — būtų ramus, sveikas ir patenkintas.

Ypatingai čia gausu medžiagos ir gyvų patarimų kaip auklėti vaiką lietuviškoje dvasioje, kaip užgrūdinti jame pamėgimą lietuviškosios kalbos.

Pasirodo, kad norint tinkamai auklėti vaiką kaip žmogų ir kaip lietuvį patriotą, ne pinigų, ne kažkokių sąlygų reikalinga, kai mes ne kartą įsivaizduojame, o tiktai žinojimo ir supratimo: ko ir kokiame amžiuje vaikui reikia.

Savaime suprantama, kad visa tai reikalauja ryžto ir dvasios aukos. Be aukos negali būti jokios kalbos apie auklėjimą. Pagaliau motiniškumo įgyvendinimas yra ne kas kita, kaip nuolatinis aukojimasis.

A. L. Montessori dr-ja, kurios pagrindinis tikslas yra padėti šeimai lietuviškoje dvasioje auklėti savo vaikus, ir toliau tęsia Vaiko Auklėjimo kursus "Motinų Centre", 3721 W. 65 St., telef. RE 5-8942.

Šis kursas yra grynai praktiško pobūdžio. Įsigilę teoretinių žinių dabar praktiškai mokomės tas žinias pritaikinti šeimos gyvenimo aplinkoje.

Kitas labai svarbus šio kurso bruožas, tai stiprus pabrėžimas kaip per sąmoningą iš pat mažens vaiko auklėjimą galima tikėtis lietuvybės išlaikymo išeivijoje.

Brangios lietuvės motinos, kuo skaitlingiausiai įsijunkime į Motinų Centrą, kad lengviau ir efektingiau galėtume įvykdyti savo šventąją pareigą — išsaugoti lietuvybę išeivijoje!

Mūsų rankose yra nuo lietuviškojo kamieno atskeltosios šakniės atžalynas — vaikai. Nuo mūsų susipratimo priklauso jų tautinis gyvingumas. Negana apie lietuvybę kalbėti, bet reikia ir žinoti kaip tą lietuvybę svetimame krašte perteikti vaikui, kad jis taptų asmenybės neatskiriama dalimi. Daugelis mūsų vaikų jau nebeįstengia paprasčiausio sakinio sudaryti lietuviškai, nes jų mintijimo būdas jau amerikoniškas.

Tad stenkimės pasimokyti ir sužinoti kaip reikia padėti savo vaikui kalbėti lietuviškai, kaip reikia užgrūdinti visas tautines vertybes priešmokykliniame amžiuje, kada vaikas yra jautriausias ir imliausias. Todėl pradėkime savo brangiems vaikučiams, mūsų tautinių lobių paveldėtojams, dar prieš peržengiant amerikoniškos mokyklos slenkstį, išmokti lietuviškai skaityti ir rašyti.

Naudojantis paskutiniaisiais mokslinės pedagogikos nurodymais, kurie remiasi psichologiniais atradimais, visa tai yra lengvai įvykdoma iš mūsų pusės, o su džiaugsmu ir dėkingumu priimama iš vaiko pusės.

Susipažindamos su mokslinės pedagogikos principais išmoksime juos panaudot ne tik lietuviškosios kultūros išlaikymui per mažuosius vaikus, bet ir jos praturtinimui. — **M. Kucinienė**